Янги йилда янги ғалабалар сари!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 2 (2975). | Сешанба, 5 январь 1965 йил. | БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЙИЛИМИЗ ЗАФАРЛИ БЎЛСИН

1965 йил — етти йилликнинг сўнгги йили бошланди. Совет кишилари коммунизмнинг нурли чўққилари томон яна бир янги, забардаст ва зафарли одим ташладилар. 1964 йил ҳаётимизнинг барча соҳаларида, совет жамияти тараққиётида оламшумул-тарихий ғалабалар, ҳар бир куни йилларга ва асрларга тенг, қувончли воқеалар йили бўлди. Совет халқи етти йилликнинг олтинчи йилини саноатда, қишлоқ хўжалиги ва маданий қурилиш соҳасида ижодий меҳнат ва буюк яратувчилик ишлари билан нишонлади.

Янги йил арафасида КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети совет халқини 1965 йил билан қутладилар. «1964 йил ўзининг меҳнат вахтасини топширмоқда,—дейилади табрикда.—Совет кишилари уни ўз бурчларини адо этганликларини сезган ҳолда ва қонуний фахрланиш туйғуси билан узатиб қўймоқдалар. Бу йил — жамиятимиз муваффақиятли ривожланган, қийинчиликларни енгиш учун сабот-матонат билан кураш олиб борилган йил бўлди, бутун улуғ мамлакатимиздаги коммунизм қурилишларида миллион-миллион меҳнаткашлар ажойиб муваффақиятларга эришган йил бўлди. Ерда ва Космосда, ишлаб чиқаришда, фан ва маданиятда буюк зафарлар йили бўлди.

Металлурглар ва шахтёрлар, нефтчилар ва энергетиклар, химия ва енгил саноатнинг, темир йўл ва денгиз транспортининг ходимлари ҳали йил тамом бўлмай туриб, йиллик план топшириқларини тўла ва ошириб бажариш билан Ватанимизни хурсанд қилдилар. Колхозчилар ва совхоз ходимларининг ғайрат билан ишлаганликлари натижасида далалардан мўл ҳосил йиғиштириб олинди. Буларнинг ҳаммаси Янги йил муносабати билан мамлакатга тортиқ қилинган яхши совғалардир. Совет кишилари ўз меҳнатлари билан севикли Ватанимизнинг чиройига-чирой, бойлигига-бойлик ва қудратига-қудрат қўшдилар».

Янги йил меҳнат зафарлари билан бошланди. Областимизнинг кўпгина саноат корхоналари, келажак разведкачилари бўлган коммунистик меҳнат бригадалари ва коллективлари ўтган йил топшириқларини муддатидан илгари адо этиб, 1965 йил ҳисобидан маҳсулот ишлаб чиқара бошлаган эдилар. Етти йилликни олти ва олти ярим йилда бажариш учун бошланган ташаббус завод ва фабрикаларимизда, шахта ва қурилишларда қувончли самаралар, яхши натижалар бермоқда. Ишлаб чиқаришнинг бир неча соҳаларида ҳозирданоқ етти йиллик даражасидан ошиб кетилди.

Қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари 1965 йилда ҳам деҳқончиликнинг барча соҳаларида ўтган йилгидек юксалишга эришиш учун ҳозирданоқ чора ва тадбирларни кўрмоқдалар. Илғор хўжаликлар кузги-қишки ишларни вақтида ўтказдилар, ерларни яхшилаб шудгор қилдилар, қишлоқ хўжалиги машиналари ва асбобларини ремонтдан чиқардилар. Шу нарса қувончлики, илғор колхозлар йилнинг дастлабки кунларидаёқ давлатга гўшт топшириш планини бажариш юзасидан ватанпарварлик ташаббусини бошладилар. Кеча машъал «Қизил Ўзбекистон» колхози қизил карвон уюштириб, йиллик гўшт тайёрлаш планини бажарди. Давлатга семиз гўшт топширилди. Бошқа хўжаликлар ҳам ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, гўшт топшириш юзасидан давлат планини йил бошидаёқ бажаришга қарор қилдилар.

1965 йилги вазифалар ва режалар янада улкан ва улуғвордир. Бу йил етти йиллигимизга якун ясалади. Ватанимизнинг ишчилари, колхозчилари ва интеллигентлари сингари областимиз меҳнаткашлари олдида ҳам 1965 йилда янги вазифалар турибди. Йилимизни шундай уюшқоқлик билан бошлайликки, барча соҳаларда давлат планлари ва социалистик мажбуриятларимиз тўла ва шараф билан бажарилсин. Бунинг учун ҳозирданоқ ишни пухта ташкил этиш, ҳар бир корхона ва хўжаликнинг бир меёрда, рентабель ишлашига эришиш, илғорлар тажрибасини кенг оммалаштириб, саноат ва қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларини юксак кўрсаткичлар билан ишлашини, брак бўлмаслиги, меҳнат унумдорлигининг юқори бўлиши ва маҳсулот таннархининг тобора пасаяборишини таъминлашимиз лозим. Қишлоқ хўжалигида комплекс механизацияни кенг жорий қилиш, айниқса механизациялашган звенолар тузиш, улар эришаётган тажрибаларни барча хўжаликларда кенг ёйиш, деҳқончилик маданиятини тобора ошира бориб, экинлардан мўл ҳосил етиштириш, кам меҳнат сарф этиб, кўп ҳосил олиш — қишлоқ меҳнаткашлари олдида турган асосий вазифадир.

Ўтган йили областимиз саноатининг баъзи тармоқларида меҳнат унумдорлиги паст бўлди. Айрим завод ва фабрикалар йиллик планларини бажармадилар. Бу йил ана шу камчиликларга барҳам беришимиз, ҳар бир корхонанинг давлат планини сўзсиз бажаришига ва рентабель ишлашига эришишимиз лозим. Деҳқончилик ва чорвачиликда бундан ҳам юксак кўрсаткичларга эришишимиз мумкин эди. Афсуски, колхоз ва совхозларда ички имкониятлар ва резервлардан тўла фойдаланилмади. 1965 йилда қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари хўжаликнинг барча соҳаларини муваффақиятли ривожлантириб, мўл-кўл маҳсулот етиштириш учун курашишлари лозим.

Партия ва ҳукуматимиз янги йилда совет кишиларига ижодий муваффақиятлар, бахт-саодат тилаб, уларни улкан вазифаларга чорладилар. Янги йил табригида бундай дейилади: «Етти йилликнинг якунловчи йили бўлган 1965 йил мамлакатимизда коммунизм қурилишида янги зўр ва шонли ғалабалар йили бўлсин. Янги йил социализм мамлакатларининг қардошларча дўстлиги янада мустаҳкамланадиган, империализмга, мустамлакачиликка ва агрессияга қарши курашда ер юзидаги барча тинчлик, озодлик ва тараққиет кучларининг жипслиги янада мустаҳкамланадиган йил бўлсин, халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлиги янада мустаҳкамланадиган йил бўлсин».

Халқларга Тинчлик, Меҳнат, Озодлик, Тенглик, Қардошлик ва Бахт-саодат келтираётган коммунизмнинг улуғ зафарли байроғи бутун ер юзи узра тобора ёрқин ҳилпираб, ғалабага чорлайверсин.

Янги йилда областимиз экономикаси янада барқ урсин, гуллаб-яшнасин!

„ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН" ЧОРВАДОРЛАРИНИНГ ҚИЗИЛ КАРВОНИ

✽ МАШЪАЛ КОЛХОЗ ГЎШТ СОТИШ ЙИЛЛИК ПЛАНИНИ БАЖАРДИ. ✽ 1130 ЦЕНТНЕР СЕМИЗ ГЎШТ ✽ ЕТТИ ЙИЛЛИК ПЛАН ОЛТИ ЙИЛУ ТЎРТ КУНДА

Дўрмонда тонг отди. Бу — янги йилнинг иккинчи тонги. Қишлоқ худди сутга чайиб олгандай ёришиб кетди. Қиш тонги бу гўзал қишлоққа бирам кўркамлик бахш этганки, асти қўяверасиз. Ҳаммаёққа қор чодраси тўшалган. Ҳаводан қор учқунлаб турибди. Қишлоқнинг қоқ марказидан ўтган кенг асфальт йўлга тўпланган туркум-туркум одамлар, қатор тизилган бир қанча машиналар, кишиларнинг хандон-хушан кулгилари тонг манзарасини яна ҳам гўзал, яна ҳам кўркам қилиб юборган. Бу ерга йиғилган дўрмонликларнинг чеҳрасига боқсангиз қувончни, қувончни ва фақат қувончни кўрасиз...

Бунинг боиси йўқ эмас эди, албатта. Довруғи довон ошган «Қизил Ўзбекистон» колхозининг азамат меҳнаткашлари минг тўққиз юз олтмиш тўртинчи йилни қувончли зафарларга бурканган ҳолда кузатиб қўйдилар. Хўжаликнинг ҳамма тармоқлари бўйича берилган планлар у ёқда турсин, зиммага олинган юксак социалистик мажбуриятлар ҳам муддатидан илгари тўла адо этилди. Эски йилнинг энг сўнгги дақиқаларида дўрмонликлар бир-бирларини ана шу зафарлар билан қутладилар. Соат ўн икки марта занг уриб, янги йил, минг тўққиз юз олтмиш бешинчи йил, улуғвор етти йилликнинг сўнгги йили бошланганидан дарак берган ҳаяжонли дамда эса улар «Янги йилингиз қутлуғ булсин, янги йилда янгидан-янги ғалабаларга эришинг, янги йилда сизга янги бахт-саодат тилайман» деб бир-бирларига яхши тилак тиладилар.

Янги йилнинг иккинчи куни бошлангач, шу тилаклар рўёбга чиқабошлади. Чорвадорлар «давлатга гўшт сотиш йиллик планини ҳозирнинг ўзидаёқ бажариб қўямиз» деб қатъий аҳд қилдилар... Мана, Дўрмоннинг марказида гўшт карвони саф тортиб турибди. Қорамоллар ортилган машиналарнинг саноғига етиб бўлмайди. Бошқа бир кўчадан эса қирқ чоғли семиз от ҳайдаб чиқиляпти. Бу ерга йиғилган одамларнинг чеҳрасига шу боисдан илиқ табассум ёйилган эди...

Карвоннинг олдида бир қанча кишилар давра қуриб, қизғин суҳбатлашишяпти. Биз бориб даврага қўшилдик. Гап бугун шаҳарга жўнатиладиган қорамоллар тўғрисида борарди. Колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Абдужамил Матқобулов бир молбоқарнинг қўлини қисганча, уни табрикларди:

— Убайдуллавой, аммо-лекин ҳаммани қойил қолдирдингиз. Раҳмат! Сизнинг қўлингиздан чиққан моллар юкини зўрға кўтариб турибди-я! — раис бир машинага ортилган уч бош қорамолга ишора қилди, — семизлигидан сағрини йилтиллайди-я, жониворнинг.

— Ҳа, сағринига тухум қўйса туради, — деди кулимсираб Убайдулла ака.

Даврадагилар бирдан «гурр» этиб кулиб юборишди.

— Шунчалик семиртиргунча озмунча ҳаракат қилмадик-да, ўзиям, — гапга аралашди молбоқар Эргаш ака, — ахир ҳар бири олтмиш кунда олтмиш килодан семирди.

Оппоқ мўйлови юмалоқ юзига хўпам ярашиб тушган Носир ота унинг гапини оғзидан олди:

— Эргашвой, ҳадеб ўзингизнинг молингизни мақтайвермасдан, бундоқ бизнинг отларни ҳам тилга олиб қўйинг,—у сал нарироққа юриб тўдадан бир отни ажратиб чиқдида, давра ўртасига келтириб, гапида давом этди, — мана буни кўринглар, бунинг сағрини йилтилламаяптими?

— Йилтиллаяпти, Носир ака, йилтиллаяпти, — деди Абдужамил ака, — отбоқарларингизнинг ҳам қўли дард кўрмасин. Бу йил отларимизни ҳар қачонгидан ҳам семиз қилиб топширяпмиз, гўштга.

Бу гапдан Носир отанинг чеҳраси ёришиб кетди:

— «Боқ отингни арпа билан, боқар сени қази-қарта билан» деб бечизга айтишмаган экан. Биз ҳам отни кўпроқ арпа билан боқувдик, мана роса семириб берди. Бунинг қазиси еганга дармон, емаганга армон...

Биз гўштнинг таннархи билан қизиқдик. Чорвачилик бўйича бухгалтер ўртоқ Элбўсинов қўйин дафтарчасини олдида, рақамларга кўз югуртиб, гап бошлади:

— Гўштнинг таннархи бизда йил сайин арзонлашяпти. Олтмиш иккинчи йилда бир центнер корамол гўшти бир юз тўқсон икки сўм, қўй гўшти эса тўқсон олти сўмга тушган эди. Бултур қорамол гўшти бир юз қирқ бир сўмга, қўй гўшти саксон беш сўмга тушди. Ҳозирги хомчўтларимизга қараганда бу йил гўшт яна ҳам арзонлашади.

— Қани, бўлмаса жўнатайлик энди, вақт кетяпти, — деди Абдужамил ака.

Қизил байроқ ва алвонлар билан безатилган биринчи машина ўрнидан қўзғалди. Унинг кетидан турнақатор бўлиб тизилган бошқа машиналар ҳам юрабошлади. Отбоқарлар эса отларга қамчи босишди.. Каттакон гўшт карвони шаҳарга йўл олди...

Машиналар ўша куни ҳам, эртасига ҳам шаҳарга икки мартадан қатнаб, тўрт юз бош мол ташиди. Карвоннинг энг охиридаги машина шаҳардан қайтиб келгач, колхозда ажойиб хушхабар тарқалди: давлатга гўшт сотиш йиллик плани бажарилипти!

Дўрмондан қайтатуриб, раис Абдужамил Матқобулов билан яна бир марта суҳбатлашдик.

— Бир мингу бир юзу ўттиз центнер семиз гўшт топширилибди. — деди у. — План эса бир минг бир юз центнер эди. Биз яна 30 центнер гўшт топширамиз. Шу билан давлатга гўшт сотиш етти йиллик планини олти йил-у, уч кунда бажардик. Етти йилликнинг бошидан бери меҳнаткашларнинг дастурхонига бир миллион олтмиш минг етти юз килограммдан ортиқ гўшт етказиб бердик. Бу ютуғимиз янги йилда эришиладиган бошқа ютуқларга калид бўлди. Энди бундан буён келаверасизлар, Дўрмонимиз меҳнат ғалабаларига чулғанаверади...

Ш. ШОРАҲМЕДОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

★ ★

Суратларда: (юқорида, ўнгдан) колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Абдужамил Матқобулов, ветеринария техниги Тўхтабой Музаффархонов ва ферма ҳисобчиси Содир Шамсиев ўртоқлар гўштга топширилаётган қорамолнинг семизлилигини салмоқлаб кўрмоқдалар. (Пастда) гўшт карвони шаҳар йўлида.

В. Салов фотолари.

СОВЕТ ҲУКУМАТИНИНГ ЖАВОБИ

Хитой Халқ Республикаси Давлат кенгашининг бош министри Чжоу Энь-лайнинг 1964 йил 17 октябрдаги мактубида ядро қуролини батамом тақиқлаш ва батамом йўқ қилиб ташлаш масаласини муҳокама қилмоқ ҳамда бу йўлдаги биринчи қадам тариқасида шу қуролни қўлланишдан давлатларнинг воз кечиши тўғрисида битимга келмоқ учун жаҳондаги давлатлар бошлиқларининг кенгашини чақириш ҳақида Хитой Халқ Республикаси ҳукуматининг таклифи баён қилинган эди. 1964 йил 28 декабрда СССР Министрлар Совети Раиси А. Н. Косигин Чжоу Энь-лайнинг мазкур мактубига жавоб ёзиб юборди.

СССР Министрлар Совети Раисининг мактубида айтиладики, инсониятни ядро уруши хавфидан қутқаришни Совет ҳукумати ҳозирги кунда давлатларнинг энг муҳим вазифаси, деб ҳисоблайди. Қуролланиш пойгасини тўхтатишга, қуролсизланиш проблемасини ҳал этишга тарафдор бўлганларнинг ҳаммаси сарфлаётган куч ва ғайратни бундан буён қандай қилиб янада активлаштириш, бу йўлда олдинга боришга зўр бериб қаршилик кўрсатаётган империалистик доираларга тазйиқни қандай қилиб кучайтириш масаласи ҳозирги вақтда Совет ҳукуматининг фикрича, тағин ҳам каттароқ аҳамият касб қилмоқда. Ҳозир бу масала тобора кўпроқ давлатларнинг эътиборини жалб қилмоқда.

Ядро қуролини тақиқлаш ва йўқ қилиб ташлаш масаласини радикал равишда ҳал қилишга интилаётган Совет ҳукумати ядро билан қуролланиш пойгасини тўхтатиб туришга, чеклашга ҳозирнинг ўзидаёқ ёрдам берадиган чораларни кечиктирмай амалга оширишни ҳам талаб қилмоқда. Давлатларнинг ядро қуролини қўлланишдан воз кечиши тўғрисида халқаро битим тузиш мана шундай чоралардан бири бўлиб қолиши мумкин эди, бу битим ядро қуролини батамом тақиқлаш ва йўқ қилиб ташлаш йўлида қўйилган муҳим қадам бўла олур эди.

Сўнгра, мактубда айтиладики, ядро қуролини тақиқлаш ва йўқ қилиб ташлаш масаласи жаҳондаги давлатлар бошлиқларининг кенгашида муҳокама қилинсин, деб Хитой Халқ Республикаси ҳукуматининг қилган таклифи Совет ҳукуматининг йўлига ҳам мувофиқдир. СССР ҳукумати шу таклифга тўла равишда ўзининг рози эканлигини билдиради ва уни қувватлайди.

Мактубнинг охирида айтиладики, ядро қуролини батамом тақиқлаш ва батамом йўқ қилиб ташлаш масаласини муҳокама қилмоқ учун Совет ҳукумати давлатлар бошлиқларининг халқаро кенгашида қатнашишга тайёр ҳамда бу кенгаш ўтказилмоғи ва ижобий натижалар билан тугалланмоғи учун барча социалистик давлатлар ва бошқа тинчликсевар давлатлар билан биргаликда ўзининг қўлидан келган ҳамма чораларни кўради.

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Л. И. Брежнев, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. И. Микоян ва СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Янги йил муносабати билан телеграммалар юбориб, қардош партияларнинг раҳбарларини, социалистик мамлакатлардаги давлат, ҳукумат бошлиқларини ва халқларни КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва бутун совет халқи номидан Янги йил билан самимий қутладилар ва уларга социалистик қурилишда, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг ҳамда халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг бирлиги учун курашда янги муваффақиятлар тиладилар.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. И. Микоян ва СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин бошқа мамлакатларнинг давлатлари ва ҳукуматлари бошлиқларига телеграммалар юбориб, уларни Янги йил муносабати билан самимий қутладилар ҳамда мазкур мамлакатларнинг халқларига эзгу истаклар билдирдилар.

ФАН ВА ТЕХНИКА ОЛАМИДА

ТЕЛЕВИДЕНИЕ ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИДА

Телевидение ҳозирги замон фани ва техникасининг ажойиб муваффақиятларидан бири. У меҳнаткашларни сиёсий ва маданий жиҳатдан тарбиялаш ишида ўзининг фахрли ўрнини эгаллади. Бундан ташқари, техника ютуқлари телевидениедан саноатда кузатиш, назорат ва бошқариш воситаси сифатида ҳам кенг фойдаланиш имконини бермоқда.

Саноатда телевидениедан фойдаланиш бир қатор муҳим ҳаётий вазифаларни ҳал қилишда ёрдам беради. Аввало, телевидение кузатиш учун ноқулай бўлган барча жойларда инсоннинг кўзи ўрнида ишлатилади. Бунга мисол қилиб биринчи навбатда телевидениенинг атом ва химия саноатида киши организми учун хавфли шароитларда қўлланилаётганлигини кўрсатиш мумкин. Шунингдек, телевидение ёрдами билан рентген тасвирларини узоқ масофаларга узатиш масалаларини ҳам ҳал этиш мумкин.

Маълумки, рентген нурларидан медицинада ҳам, техникада ҳам кенг фойдаланилмоқда. Техникада дефектоскопия сварка, металл қуйиш ва бошқа жараёнларни назорат қилиш мақсадларида ишлатилмоқда.

Ана шу мақсадларда кузатувчининг кўзи ўрнида унча катта бўлмаган телевизион камера ишлатилади ва рентген нурлари таъсир қиладиган зонадан ташқарига чиқарилган қабул қилиш қурилмаси экранида кузатиладиган нарсанинг тасвири ҳосил бўлади. Бундай қурилма совет мутахассислари томонидан ишлаб чиқарилган бўлиб, ҳозир кенг қўлланилмоқда.

Сув остида бажариладиган ишлар анча мураккаб. Кўп ҳолларда бу ишлар кузатиш ва қидириш мақсадларида амалга оширилишини яхши биламиз. Масалан, денгиз чуқурликларини ўрганиш, кема остини назорат қилиш ва бошқа ишлар шулар жумласидандир.

Кейинги вақтларда водолазларнинг бу соҳадаги кўпгина ишларини сув ости телевизион камералари бажармоқда. Қидириш ва кузатиш ишларининг ана шундай усули кўпинча коллектив равишда бажариш, шунингдек бу ишга мутахассисларни жалб қилиш имконини беради, кузатиш ишлари анча самарали бўлади. Телевизион камера, шунингдек ер қаърига назар ташлаш ва бу йўл билан пармалаш ишларини осонлаштириш, геофизика, геология, қурилиш ва тоғ-руда конларини излаш, разведка ва халқ хўжалигининг бошқа соҳадаги талаб қилган ишларни бажаришга ёрдам беради.

Ишлаб чиқариш телевизион қурилмаси ишлаб чиқариш жараёнларини автоматлаштиришда ҳам муҳим роль ўйнамоқда. Бу қурилма катта ҳажмдаги буғ қозонларида суюқлик даражасини аниқлашда кенг қўлланилмоқда. Суюқлик даражасини аниқлаш иш системасининг нормал боришида муҳим кўрсаткичлардан биридир. Телевизион система эса бир қанча буғ қозонларининг ишини кузатишни марказлаштиришга, яъни бу билан кўпгина кишиларнинг бошқа соҳаларда ишлашга ўтиши учун ёрдам беради ва кузатиш ишларини малакали ходимлар бажаришини талаб қилади.

Темир йўл станцияларида, завод-фабрикаларда ва портларда диспетчерлик кузатишларини телевидение орқали амалга ошириш яхши натижалар бермоқда. Шунингдек, навигация хизматида ҳам телевидение қўл келмоқда. Масалан, телевизион қурилма билан таъминланган самолёт муз майдонларини ва улардаги ўтиш жойларини разведка қилади. Кам қувватли радиотелевизион передатчик ёрдамида кемага денгиз тасвирини, бир қанча километр узоқликда турган кема тасвирини узатиш мумкин. Капитан ана шу тасвирга қараб вазиятни осонлик билан ҳисобга олади.

Телевидение медицинада ҳам қўлланилмоқда. Кўпгина медицина ўқув юртларида хирургия операцияларини телевидение орқали кузатиш йўлга қўйилган. Операция столи тепасига телевизион камера ўрнатилиб, унинг ёрдами билан бутун операция жараёни кўрсатилади. Тасвирларни кўпгина врачлар ва стажёрлар кузатиш имконига эга бўладилар. Шундай қилиб, врачлар тайёрлаш ишини яхшилашда энг мураккаб операциялардан кўпчиликни баҳраманд қилишда телевидение катта ёрдам бераётир.

Турли оптик системалар (масалан, микроскоп, спектроскоп, телескоп системаси) билан бирлашган телевизион камера оптик системалардан бир қанча янги соҳаларда фойдаланиш ва уларнинг техник имкониятларини кенгайтириш йўлларини очиб берди.

Мамлакатимизда телевизион микроскопнинг имкониятлари ҳам ўрганиб чиқилди. Телевизион система кўриш спекторида ишлайдиган оптик микроскоп имкониятларидан янада тўлароқ фойдаланишга қулайлик туғдиради. Бундан ташқари, у кўзга кўринмайдиган нурларни, масалан, ультрабинафша нурларни ҳам тўғридан-тўғри кузатиш имконини беради. Ваҳоланки, мавжуд ультрабинафша микроскоплари тасвирнинг фотосуратини қайтадан олишни талаб қиларди.

Телевизион микроскоп ёрдами билан микроскоп окулярида бевосита кузатиш қийин бўлган шароитларда химик, биологик ва бошқа жараёнларни микроанализдан ўтказишда, шунингдек турли масофалардан туриб, лабораториясиз анализ ишларини олиб боришда катта ёрдам беради.

Ультра товушли телевидение — телевидениенинг мутлақо янги соҳасидир. Бу ерда кузатиладиган объектларнинг нурлантирилиши механик тебранишлар ёрдамида олиб борилади. Улар одатдаги юқори частотадаги товуш тебранишларидан фарқ қилади. Бироқ, бу тебранишлар анча қизиқ хусусиятларга эга. Энг муҳими — уларнинг хира тўсиқлардан ҳам ўтиш қобилиятига эга бўлиши ва кўриш қийин бўлган муҳитда ҳам тарқалишидир.

Бу «нурлар»да кузатиладиган объектнинг тасвири улар сезаоладиган сиртдагина амалга оширилиши, видеосигналга айлантирилиши ва кейин янги электрон қайта ўзгариш йўли билан оддий телевизион тасвирга ўхшайдиган тасвирга айланиши мумкин.

Хуллас, саноат телевидениеси воситаларининг тараққиёти ва мукаммалашуви истиқболлари ҳақида гапирар эканмиз, аввало, бу ишларнинг асосан эндигина бошланаётганлигини унутмаслик керак. Шунинг учун ҳам бу соҳада қўлга киритиладиган ютуқлар мазкур ишларнинг қандай миқёсда олиб борилишига, шунингдек, физика, радиоэлектроника ва нур техникаси соҳаларидаги янги муваффақиятларга кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Т. ОДИЛОВ,
инженер.

«Интурист» меҳмонхонаси қуриб битказилгач, пойтахтимиз жамоли яна ҳам очилади. Ҳозир бинокорлар ғайрати зўр. Қурилиш жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Суратда: прораб Р. Елькибоев (чапда) ва Д. Решетников ўртоқлар иш устида.

А. Абалян фотоси.

ПРОКАТЧИЛАРНИНГ ЯНГИ ЙИЛ СОВҒАСИ

«Ташкенткабель» заводининг прокатчилари янги йил муносабати билан Ватанга яна бир совға ҳозирладилар. Улар 1964 йилда пландан ташқари бир неча миллион сўмлик маҳсулот бердилар. Бу мажбуриятда мўлжаллангандан икки баравар кўпдир.

Валентин Глебов бошлиқ коммунистик меҳнат бригадаси разведкачилари топшириққа қўшимча равишда ишлаб чиқарган йигирма уч тонна алюминий катанканинг ҳар бири корхонага 11 сўм фойда келтирди.

Янги йил арафасида прокатчилар ойлик ишга якун ясадилар, декабрь топшириғи 107,2 процент бажарилибди. Бу ўтган йилги энг яхши натижадир. (ЎзТАГ).

ИЖТИМОИЙ ВА ОИЛА ТАРБИЯСИНИНГ БИРЛИГИ УЧУН

БОЛА ТАРБИЯСИДА ОИЛА ВА ЖАМОАТЧИЛИК РОЛИГА БАҒИШЛАНГАН БИРИНЧИ ШАҲАР СЪЕЗДИ ОЛДИДАН

<> <>

Ёш авлодни тарбиялаш кишилик жамияти тараққиётининг турли этапларида яшаб ижод қилган илғор кишиларнинг диққат марказида турган энг муҳим социал масалалардан бири бўлиб келди. Лекин, бу масаланинг моҳияти турли даврларда турлича талқин қилинди.

Дунё пролетариатининг улуғ доҳийлари ва илмий коммунизм асосчилари К. Маркс ва Ф. Энгельсларгина ёш авлодни ўқитиш ва тарбиялашнинг моҳиятини илмий жиҳатдан асослаб бердилар.

Илмий коммунизм асосчилари пролетариат ҳокимиятни қўлга олиши биланоқ, тарбия соҳасида амалга ошириши лозим бўлган талабларни ««Коммунистик партия манифести»да ифодалаб, «Ҳамма болаларни ижтимоий йўсинда ва текин тарбиялаш... тарбия ишларини моддий ишлаб чиқариш билан боғлаб олиб бориш...» керак деб уқтирдилар.

К. Маркс ва Ф. Энгельснинг ёш авлодни тарбиялаш ва ўқитиш ҳақидаги таълимотлари янги тарихий вазиятда улуғ В. И. Ленин томонидан янада такомиллаштирилди. В. И. Ленин ўзининг Октябрь революциясига қадар ва ундан кейинги ёзган мақолаларида ва сўзлаган нутқларида халқ маорифи учун, ижтимоий тарбиянинг жамият ҳаётидаги ролини ошириб бориш учун кураш олиб борди.

Марксизм-ленинизм классикларининг ижтимоий тарбияни жорий қилиш ва уни ривожлантириб бориш ҳақидаги идеялари РСДРПнинг II съездида, РКП(б)нинг VIII съездида қабул қилинган Программаларда ўз ифодасини топди. Бу ҳужжатлар В. И. Ленин бошлиқ партиянинг ҳақиқий халқ маорифи учун, тарбиянинг прогрессив формаси бўлган ижтимоий тарбия учун олиб борган курашлари программаси эди. **Атоқли педагог Н. К. Крупская оила тарбиясига нисбатан, ижтимоий тарбия олий типдаги тарбия эканлигини кўрсатиб, уни ривожлантириб бориш лозим эканлигини уқтирган эди. Шунинг учун ҳам Н. К. Крупская ижтимоий (ясли, болалар боғчаси, мактаб) тарбияси етакчилигида оила тарбиясини бирга қўшиб бориш принципини илгари сурди.**

Инсониятнинг илғор мутафаккирлари илгари сурган ижтимоий тарбия ҳақидаги идеялар Советлар мамлакатида тўла амалга оширилмоқда. КПСС нинг тарихий XXII съезди томонидан қабул қилинган партиянинг янги Программасида **«Коммунистик халқ маорифи системаси болаларни ижтимоий тарбиялашга асосланади. Оиланинг болаларга тарбиявий таъсири уларнинг ижтимоий тарбияси билан тобора узвий равишда қўшиб олиб борилиши лозим»** деб кўрсатилган.

Ҳақиқатан ҳам киши шахсининг шаклланишида ижтимоий тарбиянинг роли катта. Чунки, ижтимоий тарбия, тарбиянинг прогрессив формасидир. Унинг прогрессивлиги шундаки, бунда табиий тарбиячилар ўрнини, махсус тайёрлиги бўлган мутахассис тарбиячилар эгаллайди. Бундан оиланинг болаларга бўладиган тарбиявий таъсири йўқолиб кетади деган маъно чиқмайди, балки, тарбиячилар оила тарбиясида етакчилик вазифасини бажарадилар, деган мазмун англашилади.

Боланинг мактабгача даври алоҳида хусусиятга эга бўлиб, бу даврда унга нарса ва ҳодисалар ҳақида тўғри маълумотлар бериш, маънавий эҳтиёжларини қондириб бориб, болани аста-секин мактабга тайёрлаш талаб қилинади. Бундай вазифани ҳар қандай оила ҳам бажаравермайди. Уни фақат илмий-педагогик қоидаларга асосланган рационал ижтимоий тарбиягина амалга ошираолади.

Бола жуда ёшлигидан бошлаб жамоат тарбияси таъсирида умумий ижтимоий манфаатлар фикри билан яшайбошлайди. Улар ёшлигиданоқ, ўзларида жиддий социал характер пайдо қилиб, кенг жамият ҳаётига ўрганиб борадиларки, буни ривожлантириш ва амалга оширишда оила ожизлик қилиб қолади. Ижтимоий тарбия процессида фақат катталар кучи билангина эмас, балки болаларнинг шахсий кучлари билан ҳам амалга оширилиши мумкин бўлган тарбиявий имкониятлар пайдо бўлади.

Шунинг учун ҳам партиямизнинг янги Программасида ижтимоий тарбия муассасалари тармоқларини янада ривожлантириш вазифалари қўйилган. Мақсад янги кишиларни тарбиялаб етказишда ижтимоий тарбиянинг роли ва моҳиятини янада оширишдир.

Бола тарбияси ота-онанинг фақат меҳру-муҳаббатинингина эмас, балки бутун умрини, эътиборини талаб этади. Боланинг ақлий ва жисмоний ўсиши, унинг психик тараққиёти тарбия процессида содир бўлади. Боланинг ақлий, ахлоқий ва жисмоний жиҳатдан ривожланиб камолга етиши оила тарбияси масаласининг қанчалик тўғри қўйилишига боғлиқдир. Тарбия эса боланинг тараққиёт қонунларига амал қилинганда ва маълум мақсадга йўналтирилгандагина ўз зиммасидаги бурчни бажараолади. Боланинг ҳар томонлама ривожланиши унга таъсир кўрсатадиган муҳит ва тарбиянинг мазмунига боғлиқдир.

Атрофдаги кишилар, табиат, меҳнат, адабиёт, радио, телевизор, кино, театр, музей ва бошқалар ўсаётган боланинг психик характерига, хатти-ҳаракатига, дунёқарашининг шаклланиб боришига таъсир кўрсатади. Бу таъсирнинг баъзилари вақтинча бўлса, баъзилари боланинг доимий хусусиятига айланади. Улар орасида оила ва мактаб болага таъсир этишда марказий ҳамда ҳал этувчи ўринни эгаллайди.

Бола оилада ўсиб, мактабга, меҳнатга, коллектив ҳаётга тайёрланади. Оилада унинг қизиқиши, дунёқараши, одатлари шаклланаборади. Шунингдек, унда кишиларга ва дунёдаги ҳодисаларга бўлган муносабати, яъни ўсаётган ёш авлоднинг характер ва ахлоқий қиёфалари уйғунлашади.

Совет оилалари, уларнинг моддий ва маданий ҳаётлари йилдан-йилга ривожланиб бормоқда. Бу эса оилавий муносабатларни мустаҳкамлайди ва оилада бола тарбиясини янада яхшилашнинг объектив имкониятини таъминлайди. Ибратомуз ота-оналар ва оила аъзолари бўлган катта кишиларнинг намунаси, дунёқарашлари, идеялари, интилиш ва урф-одатлари болада инсоний хислатларни шакллантиришда жуда муҳим аҳамиятга эгадир.

Лекин, баъзи оилалар бунинг аҳамиятига етарли эътибор бермай, бола тарбиясида кўпгина хатоликларга йўл қўядилар. Оила тарбиясида учрайдиган хатолик ва камчиликларнинг сабаби даставвал, ота-оналарнинг педагогик жиҳатдан етарлича тайёрлиги йўқлиги ва ҳаётий тажрибасизлигидадир.

Болалар ҳамма оилаларда ҳам тарбия олаверади, лекин ҳамма ота-она ҳам, оилавий ҳаёт тартибини, жумладан боланинг ўсиши ва тарбияси учун унинг ҳаётини яхши ташкил этиш зарур эканлигини тўғри тушунавермайдилар. Шунинг учун ҳам ота-оналар бола тарбиясидан ўзларини четга олиш, болаларга ва уларнинг тўғри ўсишлари учун зарур бўлган шароитларни яратишга кам эътибор берадилар. Оқибатда талабчанликда қарама-қаршилик, уларга нисбатан нотўғри ёндошиш, рағбатлантириш ва жазолашнинг педагогик бўлмаган чораларини қўллаш каби ҳоллар учраб туради. Бу эса, ёш авлодни ҳартомонлама етук гармоник тараққий этган кишилар қилиб етказишга путур етказади.

Педагогик билимларни аҳоли ўртасида кенг пропаганда қилиш жуда муҳимдир. Бу ўринда педагогик университет ва лекториялар катта роль ўйнайди. «Билим» жамиятининг Тошкент шаҳар бўлими педагогик лекториялар ва университетлар учун бир ва икки йиллик ўқув планларини ишлаб чиқди. Ўнда бола тарбиясига оид энг муҳим темалар ҳам бор.

Демак, педагогик пропаганда оила тарбиясини ижтимоий тарбия билан бирга қўшиб олиб боришда, шунингдек бола тарбияси ишига жамоатчилик фаолиятини ташкил этишда ғоят муҳим омиллардан ҳисобланади. Ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялашда, уларни янги жамиятни амалда қуришга жалб этишда, коммунизм даврида яшаб, жамоат ишларини бошқарадиган ҳар томонлама етук кишилар қилиб тарбиялашда мактабнинг энг яқин ёрдамчиси бўлган ота-оналар жамоатчилигининг хизмати катта. Шунингдек, турар-жойларда, ишлаб чиқариш корхоналари ва турли муассасаларда ташкил этилган оила ва мактабга ёрдам бериш комиссиялари фаолияти ҳам ортиб бормоқда. Бу эса ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялашга кенг жамоатчиликнинг қизиқиб қараётганлигини ифодалайди.

Машҳур совет педагоги А. С. Макаренко айтганидек, бола еримизнинг ҳар бир квадрат метрида тарбияланади. Ҳақиқатан ҳам бола учдан икки қисм вақтини кўчада, уйда ва ҳовлиларда ўтказади. Лекин, бу вақтда боланинг қандай тарбия олаётгани, кўча, уй ва ҳовлилардаги катта кишилар томонидан бўладиган талабчанлик ҳамда назорат қилиш даражасига боғлиқдир. Шу жиҳатдан қараганда турар-жойларда ташкил этилган ота-оналар комитетларининг бола тарбиясидаги роли бениҳоя катта. Болалар билан тарбиявий ишлар олиб бораётган уй бошқармалари, маҳалла комитетлари кўп. Масалан, Тошкент шаҳар, 6-уй бошқармасига қарашли 29-ҳовли, Чилонзор районидаги ЖЭК № 2 ва Қозиробод маҳалла комитети ҳузуридаги ота-оналар комитети шулар жумласидандир. Демак, жамоат ташкилотларининг иш фаолиятини ҳисобга олиб бориш ва уларнинг ишига маълум бир марказдан туриб раҳбарлик қилишни йўлга қўйиш жуда маъқул бўлур эди.

Ўзбекистон Педагогика фанлари илмий-текшириш институти томонидан ишлаб чиқилаётган «Тарбиявий ишлар программаси»да мактабнинг жамоат ташкилотлари билан иш олиб боришига доир алоҳида боб ажратилган. Мазкур программада ёш авлодни (I—VIII-синф ўқувчиларини) дарс процессида, синфдан, мактабдан ташқари ишлар, шунингдек турар-жойларда тарбиялаш масалаларига катта аҳамият берилади.

Ишлаб чиқариш корхоналари ва турли муассасаларда ташкил этилган бола тарбиясида мактаб ва оилага ёрдам комиссиялари ҳам ёш авлодни тарбиялаш ва ўқитиш ишига ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар. Масалан, Тошкентдаги «Ташавтомаш», «Таштекстильмаш» заводлари, «Қизил тонг» ва I-пойафзал фабрикалари ҳузуридаги комиссиялар фаолиятини кўрсатиш мумкин.

Бизнинг кузатиш ва тажрибаларимиз шу нарсаларни кўрсатдики, бола тарбиясида ота-она ва жамоатчилик ролини янада ошириш мақсадида коммунистик бригада, цех ёки корхона унвонини бериш учун қўйиладиган шартлар қаторига бола тарбиясига нисбатан бўладиган муносабатни ҳам киритиш лозим. Коммунистик бригада айрим қолоқ синфларни оталиққа олиши, ҳар бир корхонада бола тарбиясига оид адабиётлар, ота ёки онанинг ўз иш нормаси ва боласининг ўқишдан ўзлаштиришини ҳамда хулқини ифодаловчи стендлар ташкил этиш жуда маъқулдир.

Гармоник ривожланган янги кишини тарбиялаб етказиш вазифаси мактаб, ўқитувчи, халқ маорифи органлари зиммасига тушади. Бу мураккаб ва масъулиятли вазифани муваффақиятли ҳал этмоқ учун кенг жамоатчилик билан ҳамкорликда ишлаш талаб этилади. Шунинг учун ҳам мактаб муассасаси сифатида турар-жойларда, ишлаб чиқариш корхоналари қошида ташкил этилган ота-оналар комитети ҳамда оила ва мактабга ёрдам бериш комиссиялари ишини тўғри йўлга қўйиш ғоят муҳим ишдир. **Чунки, жамоатчилик партиямиз томонидан қўйилган оила тарбиясини ижтимоий тарбия билан қўшиб олиб боришдек вазифани амалга оширишда энг муҳим фактор ҳисобланади.**

Шуни ҳам қайд этиш кераки, ҳар бир корхона, муассаса, маълум группа ўртоқларни оталиқ мактаблари билан доимий алоқа ўрнатиш учун ажратиши ва бу вазифани ижтимоий иш деб ҳисоблаши даркор. Бу борада жойлардаги партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари ташаббус кўрсатишлари керак.

Ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялашда оила, мактаб ва жамоатчилик роли ва масъулиятини ошириш ҳамда бу соҳада ижобий натижаларга эришиш учун системали иш олиб боришимиз лозим.

С. РАЖАБОВ,
Ўзбекистон ССР Педагогика билимлари илмий-текшириш институтининг директори, профессор.

Т. МЎМИНЖОНОВ,
институтнинг старший илмий ходими.

МАҲСУЛОТИНГИЗ СОЗ БЎЛСИН

Бу корхонада планлар доимо ортиғи билан адо этилади. Магазинларга планга қўшимча равишда костюм-шимлар, болалар кийимлари чиқарилади, чиқариладию, шу бўйи магазин точкаларида тахланиб тураверади. Нега шундай?

1964 йилнинг ўн бир ойи мобайнида харидорлардан 107 минг 521 та буюмга эътироз тушди. Улар ниҳоятда сифатсиз, тугмалари материал рангига мос эмас. Костюмлар чўнтаги тўғри бичилмаган. Станоклардан юққан мой доғлари кўзга ташланиб туради. Шундай маҳсулотлардан 6733 таси иккинчи сортга, 4055 таси учинчи сортга туширилди. Корхонага қайтарилган ва нархи арзонлаштирилган буюмлар ҳаммаси бўлиб 33,4 процентни ташкил этди. Фақат план кетидан қувиш мана шундай оқибатларга олиб келди.

Бундан анча аввал цехларда «сифат куни» ўтказишга келишиб олинган эди. Бошланишда иш бироз юришди-ю, сўнг тaққа тўхтади. Бу аҳвол айниқса тайёрлов, бичиш, экспериментал цехларида энг олдин содир бўлди. Корхонада деворий газета чиқиб туради. Партия-давлат контролига кўмаклашувчи группа ҳам бор. Лекин улар ҳам «сиз бизга тегманг, биз сизга тегмайлик» қабилида иш юритдилар.

Яқинда корхонада очиқ партия мажлиси ўтказилди. Сўзга чиққан коммунистлар бирин-кетин ана шу камчиликлар устида тўхтадилар. Давлатшина, Степанова, Чиганова каби ишчилар ўзларининг таклифларини, сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш йўлида тўғаноқ бўлаётган камчиликлар ҳақида куйиниб гапирдилар.

Бу йилдан бошлаб фирма ҳаётида жиддий ўзгаришлар рўй беради. Барча цех ва участкаларда саратовлик машинасозлар методи асосида иш юритилади. Янги корпуснинг ишга туширилиши билан бичиш, экспериментал ва тайёрлов цехлари анча кенгаяди. Янги агрегатлар ўрнатилади, кишилар малакаси оширилади. Ҳозирги кунда сифат учун кураш борасида дастлабки қадамлар қўйилмоқда. Фирма ходимлари мол олаётган магазинларга бориб навбатчилик қилишаяпти. Навбатчилар молларини харид қилаётган харидорнинг фикр ва мулоҳазаларини сўраб, билиб оладилар ва камчиликларни тузатиш йўлларини белгилайдилар. Бу яхши тажриба.

Лекин қилинаётган ишлар ҳали кам. Сифат учун кураш — бутун коллектив иши. Барча бир ёқадан бош чиқарса виждонан меҳнат қилса, шундагина тайёрланаётган буюмлардан халқимиз хурсанд бўлади. Сифатли маҳсулот халққа ҳам фойда, давлатга ҳам. Буни «Юлдуз» фирмаси коллективи дилга жо қилиб олиши лозим.

И. ЮСУПОВ.

Тошкентдаги Ўзбекистон ССР давлат лойиҳалаш институтининг ходимлари ўтган йили самарали меҳнат қилдилар. Улар Тошкентда ишга туширилган санъат саройи лойиҳасини тузишда актив қатнашдилар. Бу йил эса уларнинг режалари жуда катта. Улар мактаблар ва янги турар-жойлар лойиҳаларини яратиш устида иш олиб борадилар. Суратда: (чапдан ўнгга) Р. Белялов, О. Личестаева ва Л. Урман ўртоқлар янги лойиҳани муҳокама қилишаяпти.

А. Тўраев фотоси.

ЁШЛАР УНИВЕРСИТЕТИ

Ёш ишчиларни коммунистик руҳда тарбиялаш ҳар бир корхона партия ва комсомол ташкилотининг муҳим вазифаларидан бири. Буни яхши тушунган «Ташсельмаш» заводининг партия ва комсомол ташкилоти корхонада ёш ишчилар учун «Ёшлик» университетини очди.

— Университет тингловчилари асосан ёш ишчилар, —дейди завод комсомол комитетининг секретари ўрток А. Ванюхин. — Машғулотлар жуда қизиқарли олиб борилмоқда. Тингловчилар илғор ишчилар, таниқли ёзувчи, артист ва профессорлар билан учрашадилар ва турли темалар бўйича бахслашадилар.

Яқинда бўлиб ўтган машғулот бунинг ёрқин далили бўлаолади. Завод клуби ёш ишчилар билан лиқ тўла. Минбарда ёзувчи Борис Пармузин. У Токио олимпиадасидан олган ўз таассуротлари билан ўртоқлашди.

Москвада бўлиб ўтган X халқаро ёшлар форуми қатнашчиси, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг секретари Б. А. Красников эса ёш ишчилар билан халқаро ёшлар форуми ҳақида ва жаҳон ёшларининг тинчликни сақлаш ишига қўшаётган салмоқли ҳиссаси тўғрисида гапириб берди.

«Ёшлик» университетининг программаси жуда ранг-баранг. Тингловчилар «Меҳнатсиз яшаш — ўғриликдир», «Йигит ва қиз орасидаги муносабат», «Эстетика» каби темалар бўйича ўзаро бахслашадилар.

«Ташсельмаш» заводи партия ва комсомол ташкилоти «Ёшлик» университетини очиб, яхши ташаббус кўрсатди.

С. ТЎЛАЕВ.

ЮЛҒИЧ

ХАЛҚ КОНТРОЛИ АМАЛДА

<> <>

1-«Далварзин» совхози қурилиш бўлимининг бошлиғи В. А. Новиковни биринчи бор кўрган киши жуда ҳалол, мулойим киши деб ўйлайди. Лекин унинг фаолияти билан атрофлича танишгач, дарҳол юқоридаги фикрдан қайтади.

Бошлиқнинг нафси бузуқлигини кўриб, унга бўлган ғазаб ва нафрати ошади. Новиков ҳеч нарсадан тап тортмайди ва доимо ўзининг шахсий манфаатини ўйлайди. У объектларга қурилиш материалларини ортиқча жўнатади-да, кейин уларнинг бир қисмини ўз фойдасига ишлатиб юборади. Бу ҳам майли-я, қурилиш материалларини дуч келган кишиларга сотиб, сув қилиб юборишига нима дейсиз!

Кунлардан бир куни Ўрмон Камоловни ҳузурига чақириб бундай деди:

— Мен қурилиш соҳасидаги ишларингни бориб кўрдим, чакки эмас...

— Шундайку-я, — деди у, — лекин уйнинг полига тахта топа олмаяпман.

— Шунга қайғуриб юрибсанми? Мен бор, ғам ема.

Икки ошна тил топишди. Орадан бир неча кун ўтди. Новиков Ўрмон Камоловнинг уйига икки кубометр тахта жўнатди. Бунинг эвазига ундан нақд пул олди.

Новиковнинг найранглари бу билан тугамади. У бошқа кўпгина номаъқулчиликларни ҳам қилди. Бошлиқнинг бундай хатти-ҳаракатлари ишчиларга ёқмади. Улар бундай бошлиқ билан муроса қилиб ўтиришмасдан унинг ярамас хатти-ҳаракатлари ҳақида юқори ташкилотларга хабар қилишди. Новиковнинг иши билан область партия-давлат контроли комитетининг ходимлари ҳам шуғулланишди ва айбларини очиб ташлашди.

Партия-давлат контроли комитетининг қарорига мувофиқ В. А. Новиков вазифасидан четлатилди. Шунингдек қурилиш материалларини талон-тарож қилишда иштирок этган кишиларга нисбатан жиноий иш қўзғаш юзасидан терговорганларига топшириқ берилди.

Партия-давлат контроли комитети хўжалик ишларига раҳбарлик қилишни яхши йўлга қўймаган, хиёнатчиларга қарши кураш олиб бормаган совхоз директорининг ўринбосари ўрток Ченга қаттиқ виговор эълон қилди. Шу билан бир қаторда совхоз маъмуриятининг эътиборини хўжалик ишларига раҳбарлик қилишни тубдан яхшилашга қаратди.

Ғ. МУРОДОВ.

ЕР ТЎЙДИРИЛМОҚДА

Статистика маълумотларига кўз ташлаймиз. Салкам бир варақлик маълумотда совхоз ишчиларининг шу кеча-кундуздаги ишлари яққол акс этиб турибди. Бири иккинчисидан яхши. Бешинчи бўлим ишчиларининг меҳнатини тўртинчи бўлимникига солиштириб кўрамиз. Иккинчиси биринчисига етиб олишга ҳаракат қиляпти. Бу икки илғор бўлим ишчилари март ва апрель ойидаги дала ишларини шу кунларда битказиб қўйишга аҳд қилишди. Шу сабабли бу ерда ариқ-зовурларни тозалаш бошқа бўлимларга нисбатан анча яхши боряпти.

Бу илғор хўжаликда дала ишларининг бошқа томонларига ҳам жиддий аҳамият беріляпти. Айниқса, далага кўпроқ маҳаллий ва минерал ўғит ташиб чиқариш кишиларнинг диққат марказида турибди. Экиндан мўл ҳосил олишни кўзлаётган деҳқонлар шундай қилса, албатта ютади. Бу ерда ҳамма ўғитнинг қадри-қимматига етади. Унинг бир килограммининг ҳам нобуд бўлишига йўл қўйилмайди.

Совхоз ишчилари бир йил давомида солинадиган минерал ўғитнинг 60 процентини шудгордан олдин ерга сепишмоқда. Бу жуда яхши.

— Маҳаллий ўғитни шудгорга киришмасдан олдин ерга ташиб чиқмасак ютқизамиз, чунки ўғит кучсизланиб қолиши мумкин, дейишади ишчилар. Шу сабабли бу ишни уюшқоқлик билан ўтказиш ҳақида жуда кўп мулоҳазалар бўлди. Баъзилар ишчи кучларидан кўпроқ фойдаланилмаса шудгор кечикиб кетишини айтишди. Бурноғ йили ҳақиқатан шундай бўлган эди. Натижада бир қатор карталар ўғитланмасдан шудгор қилинганди.

Совхозда кўпчиликнинг фикри ҳисобга олиниб, ерга гўнг сочиш механизацияланштирилди. Қандай қилиб дейсизми? Дастлабки вақтда ҳамма бўлим ўз билганича ўғит ташиди. Бунда тележкалардан фойдаланилди.

Четдан қараганда бу анча осонга ўхшади. Лекин орадан бир неча кун ўтгач, бу ҳам ўзгартирилди. Чунки бу иш унумини оширмади, аксинча харажатни кўпайтириб юборадиган бўлиб қолди. Ахир чиқарилган гўнгни паншаха билан сочиш учун ҳар бир бўлимда қанчадан-қанча қўшимча ишчи кучи талаб қилинарди. Шунинг учун ишчилар гўнг ташишда техникадан фойдаланиш йўлини қидирдилар.

Кўп ўтмай совхозда маҳаллий ўғитни ташийдиган механизациялашган отряд тузилди. Бунга ғайратли тракторчилардан 20 киши ажратилди. Ҳамма куч бир ерга тўпланди. Иш конвейер усулида ташкил этилди. Ўғит ташувчиларга ёрдамни кучайтириш мақсадида отрядга экскаватор ва бошқа машиналар ажратиб берилди. Иш юришиб кетди. Ўғитни тележкаларга экскаватор ортиб берди. Экскаваторчи жуда ғайратли йигит экан, ўғит ташувчиларнинг қўлини тутмади. Ҳар 2—3 минут ичида бир тележка тўлдирилиб, жўнатила берилди. Далага жўнатилган ўғит ҳисобга олиб борилди.

Кундан-кун суръатга суръат қўшилаверди. Баъзи кунлари салкам минг тоннага яқин гўнг чиқарилди. Бир неча кун мобайнида пландаги 10 минг тонна гўнгнинг 8 минг тоннаси ташиб чиқарилди.

— Ерга гўнг сочиш қандай бўлди? — деб сўрадик совхознинг бош агрономи Василий Петрович Бакулиндан.

— Бунда ҳам янгича иш тутдик. Ерга шахмат усулида гўнг тўкдик. Ҳар тўпдагиси 2,5 тоннага етарди. Биз бу ерда ҳам қўл кучини ишлатмадик, механизмлардан фойдаландик. Тўплаб қўйилган гўнг бульдозер ва грейдерлар ёрдами билан чор атрофга сурилди. Ҳар тўпдаги гўнг 2500 квадрат метр ерни қоплади. Кейин борона билан текислаб юборилди.

Оққўрғон районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозида ҳозир гўнг солишда ана шундай прогрессив усул қўлланиляпти. Бу эса ҳар томондан фойдали. Ернинг биологик ҳолатини яхшилайди, ҳосилдорлигини оширади.

Биз 10 минг тонна гўнг ҳисобига қанча ҳосил олиш мумкинлигини мутахассислардан сўрадик. Улар «бемалол минг тонна қўшимча пахта олинади», деб жавоб қилишди. Далага гўнг чиқариш ва уни ерга сочишда механизациянинг қўлланилиши совхозга арзонга тушди.

Яна ҳалиги маълумотларга кўз ташлаймиз. Совхоз тракторчилари гўнг солинган майдонларнинг деярли ҳаммасини шудгордан чиқариб қўйишди.

М. ҒОЗИЕВ.

БАЛЛИ, ҚИЗЛАР!

Тонг. Қуёш заррин кокилларини борлиққа ёймоқда. Далабоғларда, кўча-кўйларда қоронғулик аста чекинмоқда. Колхоз фермасида жимжитлик. Фақат аҳён-аҳёнда сигирларнинг пишқиргани қулоққа чалинади.

Эрта саҳарлаб уйғонган Озода фермага ҳаммадан барвақт етиб келди. У сигирларидан хабар олгач, сут соғишга тараддуд кўра бошлади. Соғиш аппаратларини текшириб кўрди. Ҳаммаси жойида. Кўнгли таскин топди. Шу пайт ферма ҳовлисига Озоданинг дугоналари ҳам чақчақлашиб кириб келишди. Ўн икки қизнинг ҳаммаси ҳам сигирлардан хабар олиб, сут соғишга тараддуд кўрабошлади.

Биринчи бўлиб Озодахон сигир соғишга киришди. У усталик билан соғиш аппаратларини сигирлар елинига ўрнатди. Бошқа қизлар ҳам аппаратларни қўлга олишди. Озодахон жуда оз вақт ичида 15 говмушнинг ҳаммасини соғиб бўлди. Унинг дугоналари Мукаррама Эргашева. Санобар Исматова ва Дилбар Абдуллаевалар ҳам илдам ҳаракат қилишди.

Озодахоннинг қўли бўшагач, у билан суҳбатлашдик.

— Ишнинг ҳеч қанақа сири бўлмайди, — дейди Озода Мирзааҳмедова, — боқувимдаги сигирлардан кўплаб сут соғиб олаётган эканман, бу аввало, касбимга муҳаббатим туфайлидир. Ҳар бир сигирнинг феъли менга беш қўлдек аён. Уларнинг ҳар бирига феълига қараб муомала қиламан. Сигирларга хушлаган озуқаларидан кўпроқ бераман. Баъзи сигирлар силосни яхши ейди, баъзилари кунжара билан шелухага ўч бўлади. Улар хуш кўрган озуқадан кўпроқ берилса, сут кўпаяверади.

Ҳа, Озодахоннинг айтганича бор. Сигирларга суриштирмай пала-партиш озуқа берилаверса, моллар тўймайди, озуқанинг кўпи нушхўрдга чиқиб кетади.

Озода ва унинг дугоналари сигирларни етарлича тўйимли ва хушхўр озуқалар билан боқишаяпти. Ҳар бир сигирга кунда 60—70 килограммдан озуқа берилмоқда. Рационда силос ҳам, барди ҳам, беда ва кунжара ҳам, ачитқи ва шелуха ҳам, картошка ва лавлаги ҳам бор. Бузоқларга сунъий сут ичирилмоқда. Фермада сунъий сут тайёрлаш ҳисобига кўп миқдорда сут тежалмоқда, бир бузоқ бир-бир ярим ой мобайнида 210 литр сунъий сут ичмоқда. Бунинг натижасида ҳар бир бузоқ ҳисобига 240—290 литр сут иқтисод қилинмоқда.

— Фермамиздаги 550 бош қорамолнинг 210 таси соғин сигир, — дейди ветеринария врачи Николай Богдасарян. — Улардан чорводорларимиз 600 минг литрга яқин сут соғиб олиб, 9 декабрдаёқ йиллик планни муваффақиятли адо этишди.

Кунига 1900—2000 литр сут етказиб берилмоқда. Бунда илғор сут соғувчиларимизнинг ҳиссаси катта бўлмоқда. Озода Мирзааҳмедова ўз боқимидаги ҳар бош сигирдан бултур 5200 литрдан ошириб сут соғиб олди. Унинг дугоналари Мукаррамма Эргашева, Санобар Исматова ва Дилбар Абдуллаевалар ҳам мусобақада ғолиблик қилишаяпти.

Хўжаликда чорва қишловига ҳам пухта ҳозирлик кўрилди. Ферма яқинида 3500 тонна силос, 1450 тонна дағал хашак ва кўплаб бошқа озуқалар жамғариб қўйилган. Қишлов муваффақиятли ўтаяпти!

Ж. УМАРҚУЛОВ.

Калинин. Карл Маркс номли колхоз.

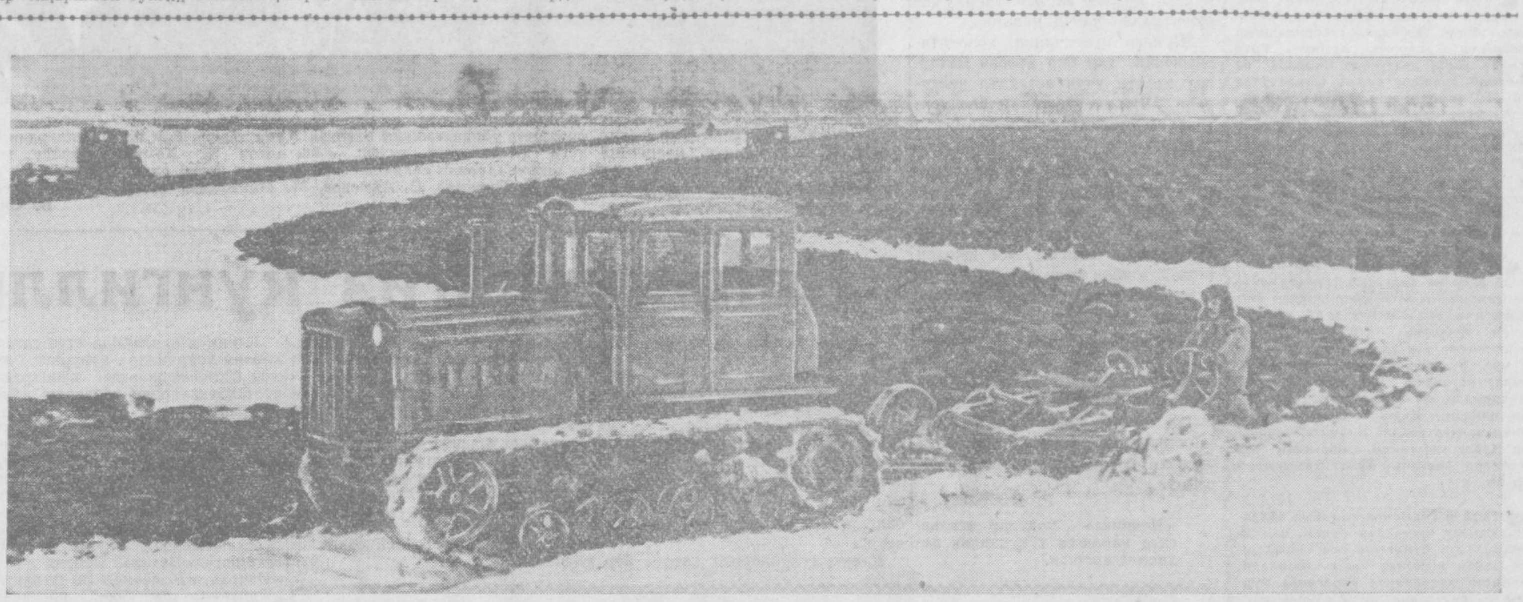

Ўрта Чирчиқ районидаги машъал Охунбобоев номли колхоз механизаторлари ўз колхозларида белгиланган ҳамма майдонни шудгордан чиқариб, қўшни колхозга ёрдамга отланишди. СУРАТДА: қўшни Свердлов номли колхознинг ўртоқ М. Исломов бошлиқ бригада даласида шудгор пайти. Бу хўжаликда Охунбобоев номли колхознинг олтита трактори шудгор қилмоқда.

А. Абалян фотоси.

ОЛИМЛАР ЛАБОРАТОРИЯСИДА

МИКРОЭЛЕМЕНТЛАР — ҲОСИЛГА ҲОСИЛ ҚЎШАДИ

Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, халқимизнинг моддий фаровонлигини юксалтиришнинг асосий манбаларидан бири — химиядир. КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг тарихий қарорида химия маҳсулотларидан кенг фойдаланиб, ўсимликлардан юқори ва сифатли ҳосил олиш вазифаси қўйилган. Бу вазифани бажаришда микроўғитларнинг роли жуда каттадир.

Бу мақолада ҳаёт учун жуда зарур бўлган, лекин ўсимлик, ҳайвон ва одамзот организмида оз миқдорда учрайдиган микроэлементлардан қишлоқ хўжалигида фойдаланиш тўғрисида гап боради.

Маълумки, тирик организмлар жуда мураккаб бўлиб, уларда тўхтовсиз биохимик процесслар ҳукм суради. Организмнинг нормал ҳаёти учун кўпроқ миқдорда микроэлементлар, яъни: азот, фосфор, калий, кальций, магний, олтингугурт ва темир керак. Бу химиявий элементлардан ташқари жуда оз миқдорда мис. бор, молибден, марганец, рух ва кобальт каби микроэлементлар лозимдир.

Химиянинг янги усулларини қўлланиш туфайли ўсимлик ва ҳайвонлар организмида Д. И. Менделеев жадвалидан ўрин олган 70 дан кўпроқ элементлар борлиги аниқланди. Шубҳа йўқки, бу элементларнинг сони яна кўпаяди. Организмдаги ҳар бир химиявий элемент модда алмашиниш процессида иштирок қилиб, физиологик процессларда ўзига хос вазифани бажаради. Микроэлементларнинг асосий хусусиятларидан бири организмлардаги биологик процессларнинг тезлаштирувчи ферментлар активлигини оширишдир. Ўсимликларда шакар, крахмал. оқсил, ҳар хил витаминлар, ферментлар ва гормонларнинг ҳосил бўлишида ҳам микроэлементлар катта роль ўйнайди.

Ўсимликларнинг нафас олиш процессини тезлаштириш, ҳаводан ва тупроқдан кўпроқ озиқа моддаларни ўзлаштиришда, уларнинг чидамлилигини оширишда ҳам микроэлементларнинг роли бениҳоя катта.

Шуни эслатиб ўтиш кераккки, ҳар бир микроэлементнинг ўзига хос хусусияти бўлиб, уларнинг тирик организмларга таъсири турличадир. Чунончи, мис микроэлементи оксидловчи ферментлар группаси таркибида учрайди. Агар ботқоқ ва қумлоқ тупроқларга мис ўғити солинса ғалласимон ўсимликлар юқори ҳосил беради.

Мис, асосан ўсимликнинг яшил япроқларида тўпланади. У хлорофилни бузилишдан сақлайди.

Молибден микроэлементи микроорганизмларнинг ҳаводаги азотни ўзлаштиришда, оқсил алмашишида, дуккакли ва бошқа ўсимликларнинг ҳосилдорлигини оширишда иштирок қилади.

Кулранг тупроқларга рух сульфати тузлари солиб маккажўхори экилса, унинг ҳосили ошади. Рух микроэлементи тузлари токдан кўпроқ узум олиш, унинг ширинлигини ошириш учун ҳам зарурдир. Рухлик ўғитлар нўхат, мош, ловия, сули каби ўсимликларга ҳам яхши таъсир қилади. Борлик ўғитлар ўсимликларда шакарнинг ҳосил бўлиши, кўпайиши ва ўсимликларнинг ноқулай шароитларга чидамлилигини оширади.

Кобальт микроэлементи ўсимликларгагина эмас, балки ҳайвонлар учун жуда зарур. Кобаламин, яъни B_{12} витамининнинг таркибида 4,5 процент кобальт бор. Бу микроэлемент ҳайвонлар организмида қоннинг ҳосил бўлишида иштирок қилади. Агар организмда кобальт етарли бўлмаса, ҳайвонлар камқонлик (анемия) касаллигига учрайди.

Марганец ўғитлари ўсимликларда хлорофил доналари, цинга касалига қарши курашувчи аскарбин кислотаси, шакар, крахмал, оқсил моддаларини кўпайтиришга ёрдам беради. Чигитни марганецлик ўғитлари билан ишлаб экилса, ўсимликнинг гузга ва шўрга чидамлилиги ошади. Натижада пахта ҳосили кўпаяди.

Ўрта Осиё тупроқшунослик илмий-текшириш институтининг тупроқ микроэлементлари лабораторияси илмий ходимлари пахта ҳосилини оширишда марганецлик микроўғитлардан кенг фойдаланиб келаётирлар.

1964 йили Янгийўл районидаги «Ленинизм» ва Свердлов номли колхозлар ҳамда Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли ва «Ленин йўли» колхозлари билан ҳамкорликда пахта ҳосилини ошириш ва унинг сифатини яхшилаш учун 2,5 минг гектар ерга марганец микроўғити чигитга аралаштириб экилди. «Ленинизм» колхозининг Озода Маматова бошлиқ бригадаси 60 гектар ерга 23 апрелда, Қодир Элисов бошлиқ звеноси 40 гектар ерга 22 апрелда, Тошпўлат Норматов бошлиқ бригадаси 66 гектар ерга 25 апрелда чигитни марганец микроўғити билан биргаликда экиб бўлди. Натижада ғўза ниҳолларининг униб чиқиши 2 кунга тезлашди. Вегетация даврлари қисқарди ва ғўзалар барвақт гулга кирди. Ҳосилдорлик гектар бошига ўртача 3—4 центнергача ортди.

1 килограмм марганец тузи билан 1 тонна чигитни пуркаш мумкин. Бу ишни фақат чигит экилаётганда ёки уруғлик чигит заводларда заҳарли химикатлар билан обработка қилинаётганда ҳам бажариш мумкин. Бу усул эса ўз навбатида пахтачиликни химиялаштиришда ҳам муҳим ўрин тутади.

Микроўғитлар ёрдамида пахта ҳосилини ошириш энг муҳим вазифалардан бири ҳисобланади. Шунинг учун уларни ҳар гектар ерга қанча килограммдан ва қайси тупроқ турига қанча солиш кераклигини билиш лозим, тупроқ турларида микроэлементларнинг миқдорини ўлчаб чиқиш зарур.

Деҳқончиликда микроэлементлардан фойдаланайлик. Бу ҳосилга ҳосил қўшишда асосий омиллардан биридир.

А. ЁҚУБОВ,

Ўрта Осиё тупроқшунослик институти тупроқ микроэлементлари лабораториясининг мудири, химия фанлари кандидати.

КЎКЛАМ ТАРАДДУДИ

Калинин районидаги «Партия XXI съезди» совхозининг парник хўжалиги ишчилари кўкламга ҳозирги кунлардан бошлаб қизғин тараддуд кўрмоқдалар. Парник чуқурларига чириган гўнг ташиб келтирилмоқда. Парникнинг теплица жойлашган ерида плёнка билан ёпилиб кўчат етиштириладиган махсус жой ҳозирланмоқда. Бир гектарча келадиган бу ерда плёнка тагида махсус стаканларда кўчат етиштирила бошлайди. Шу мақсадда ҳозирги кунда чириндилардан бодринг ва помидор кўчатлари учун стаканлар тайёрланмоқда.

Биринчи бўлимдаги бу парник хўжалигида бошқа ишлар ҳам қизғин олиб борилмоқда. 30 дан ортиқ ишчи мата тўқиш, парник ўраларига гўнг солиш, уруғ сепиш ва ромларни ремонт қилиш билан шуғулланмоқда. Парникда шу кунгача 121 ўранинг ҳаммасига қалин гўнг солиниб, уларга карам уруғи сепиб қўйилди. Мана шу ўраларда кўкламда совхоз далаларига чиқариб экиш учун 3 миллион туп карам кўчати тайёрланади. 25 килограмм помидор уруғи сепиш учун ҳам жой ҳозирланди. Ўраларга 800 тонна гўнг ташиб келтирилди. 2150 ром сифатли ремонтдан чиқарилди. Ромлар устига ёпиш учун мата тўқиш ишлари ҳам тугалланай деб қолди.

И. РУСТАМОВ.

ҚИШЛОВДА

Баланд осмонўпар тоғ чўққилари, кенг адрлар момиқ қор билан тўшалган. Қиш ҳавоси гоҳ очилиб, гоҳ булутга бурканиб турибди. Тоғ тарафдан этни жунжитувчи ел эсмоқда. Аҳоли яшайдиган пунктлардан 20—30 километр узоқликдаги яйловларда қўй-қўзи яйрамоқда. Пода-пода бўлиб ўт чимдиётган қўйлар атрофида эгниларига иссиқ пўстин, қалпоқ кийиб олган девқомат чўпонлар юрипти.

Биз саратоннинг жазирамасида ҳам, қаҳратон қиш совуғида ҳам қир-адр ошиб қўй-қўзи боқаётган ана шу азамат чўпонлар ҳузурида бўлиб турамиз. Моҳир қўйчивон, коммунист Самад Ўрозалиев сурув-сурув қўйларини серўт ерга ҳайдаб, боқаётган экан.

— Қанча қўйингиз бор? — сўрадик ундан.

— Беш юз саксон бош, — жавоб берди чўпон.

Ўртоқ Ўрозалиев боқаётган қўйларнинг ҳаммаси совлиқ, семиз. Улар яйловларда эртадан-кечгача ҳайдаб боқилмоқда. Ярим тунгача ҳам улар яйловда бўлади. Сўнг қўраларда уларга ем аралаштирилган пичан берилади.

— Совлиқларни ҳайдаб боққанга не етсин, — дейди моҳир қўйчивон. Қиш кирганидан бери яйловлардаги ўтлар қуриб, пичан бўлиб қолган. Қўйлар яйловга чиқарилганда ўзлари хушкўрган пичанни танлаб ейишади. Бундан ташқари улар қишда ҳам яйловда озиқланишга ўрганади. Биз ҳаво очиқ келган кунларда ерда қор бўлса ҳам доимо қўйларни яйловларда ҳайдаб боқамиз. Бу бир жиҳатдан ем-хашакни тежаб қолишга ёрдам берса, иккинчи томондан қўйлар соғлом ўсади, яхши семиради.

Иккинчи бўлимнинг бошқа чўпонлари ҳам Самад Ўрозалиевдан ўрнак олиб қўйларни яхши парвариш қилмоқдалар. Тоғлар бағрида катта арчазорларда қўй ҳайдаб боқаётган биринчи бўлим чўпони Исмат Эргашевнинг ишларидан ҳам жуда мамнун бўлдик. У боқимидаги 500 бош қўйни яхши семиртириб боқяпти. Чўпон бу касбда анча йиллардан бери ишлаб келади. Бой тажриба орттирган. Қўйларни қандай, қаерларда боқишни яхши билади. Шунинг учун ҳам унинг қўйлари тўйиб озиқланади, яхши семиради. Совлиқлардан кўплаб қўзи олади. Ғулом Ҳасанов, Мўмин Мелибоев сингари моҳир чўпонлар ҳам боқимларидаги совлиқларни ана шундай намунали парваришлашаяпти.

Ўрта Чирчиқ районидаги 1-«Оҳангарон» совхози чорвадорлари қишловни уюшқоқлик билан ўтказмоқдалар. Улар кўп миқдорда аъло навли майин жун берадиган қўйларни кўпайтиришга алоҳида эътибор бермоқдалар. Бу ишда уларга қўйларни сунъий урчитиш методи қўл келмоқда. Ҳозир совхоздаги мавжуд 8200 бош совлиқнинг ҳаммаси сунъий урчитилди.

— Хўжалигимизда илгариги йиллари сунъий урчитишга эътибор берилмасди. Қўйларнинг маҳсулдорлиги ҳам анча кам эди, — дейди совхознинг бош зоотехниги ўртоқ Мухтор Ўсаров. — Энди қўйларни сунъий урчитиш йўлида анча ишлар қилиняпти. Қўраларимизда ҳозирги кунда 50 та зотли қўчқор бор. Совлиқлар ветврачлар назорати остида боқилмоқда.

Совхоз чорвадорларига Ўзбекистон чорвачилик илмий текшириш институти ходимлари яқиндан кўмак бериб келишяпти. Совхоз чўпонлари билан институт ходими Игорь Топольский бевосита амалий иш олиб бормоқда. Илмий ходим қўйларни сунъий урчитиш ишларига бошчилик қилмоқда.

Чорва қишловига пухта ҳозирлик кўрилди. Узоқ тоғ оралиғи ва сойликларида 7 та янги типовой қўйхона қурилиб фойдаланишга топширилди. Мавжуд 32 қўйхона биносининг ҳаммаси барвақт ремонтдан чиқарилди. Қўйхоналар ёнига етарли миқдорда ем-хашак ғарамлаб қўйилди. Ҳамма қўраларда қўйларга хашакни ДКУ машинаси ёрдамида майдалаб, ем билан аралаштириб берилади Шунингдек ҳамма қўраларда цементдан мустаҳкам охурлар ҳам қурилди.

1-«Оҳангарон» совхозининг миришкор чўпонлари чорва қишловини ана шундай ўтказмоқдалар.

Т. ХУШНАЗАРОВ.

ҲАМКАСБЛАР

Икки дўст — Бегим Бобоев билан Қудрат Пўлатов ўзлари қурган бинолар ёнидан, Чилонзор кўчаларидан ўтиб боришарди. Уларнинг касби оддийгина — бетончи. Лекин шу оддий ҳунарнинг қанчалик гашти борлигини бетончиларнинг ўзлари билишади. Чилонзорга — қурилишга келишганда ҳар иккаласи қўлида ҳунари йўқ йигитлар эди. Энди бўлса биринчи қурилиш бошқармасида уларни танимаган киши топилармикин? Биров яқиндан танийди, биров мажлислар президиумида кўрган, биров ғойибдан билади.

Икки дўст «6-Б» секторига кириб боришади. Бу жойлар уларга яқиндан таниш. Киши бир ерда ўн кун ишласа ҳам шу жойларга боғланиб қолади. Негаки, ўша ерларда кишининг гоҳ ширин, гоҳ аччиқ хотиралари қолиб кетади. Икки дўст ўша йўл четидаги дўнгликда, бетон қориш машинаси ёнида ишлашган, ўша ёнғоқ тагида дам олишган. Энди бўлса бу ерда кичкинтойларнинг шодон кулгиси жаранглайди.

Республикамизнинг шонли 40 йиллик тўйи арафасида «6-Б» секторида битта 280 ўринли, битта 140 ўринли болалар боғчаси, 964 ўринли мактаб биноси фойдаланишга топширилди. 1-қурилиш бошқармасида болалар муассасаларини барпо этиш жадал бораётганлиги кишини қувонтиради. Байрам арафасида бу ерда иккита 964 ўринли мактаб биноси, битта 280 ўринли, 4 та 140 ўринли боғча ҳамда яслилар кичкинтойлар ихтиёрига топширилди. Бу ютуқларнинг ҳаммасида бетончилар — Қудрат билан Бегимнинг ҳам, дурадгор Алексей Шаталовнинг ҳам, ғишт терувчи Х. Баҳодиров, С. Ларин, И. Лукьяновларнинг ҳам ҳиссаси бор.

Икки бетончи — Бегим Бобоев билан Қудрат Пўлатов Чилонзор кўчаларидан ўтиб боришади. Кичкинтойлар кулгуси, кексалар табассуми, тенгдошлар олқиши беҳад қувонтиради, шоввозларни, ўз касбига бўлган фахрланиш туйғулари қалбини қитиқлайди уларнинг.

Ў. ОТАУЛЛАЕВ.

БУ КИТОБЛАРНИ ЎҚИНГ

Сиз, яқиндагина босилиб чиққан китобларни ўқиб кўрдингизми?

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг бирлашган нашриёти китобхонларни қизиқтирадиган бир талай брошюраларни босмадан чиқарди. Бу китобчалар орасида **«Фан ҳақида суҳбатлар»** туркумига хос темаларда ёзилган қизиқарли суҳбатлар ҳам, **«Коммунистик ахлоқ»** темасига доир мақолалар ҳам ва ниҳоят Ўзбекистон ССР «Билим» жамиятининг турли хил мавзудаги брошюралари ҳам бор.

«ДЕМЬЯН БЕДНИЙ — ПАРТИЯ СОЛДАТИ»

Коммунист-шоир Демьян Бедний катта ва шонли йўлни босиб ўтди. У ўз ижодини коммунистик жамият қурилишига сарфлади. Унинг асарлари халққа яқинлиги, юксак коммунистик ғоявийлиги билан қимматлидир. Демьян Бедний асарлари Совет Ўзбекистонида кўплаб нашр этилди. Республикамиз китобхонлари трибун-шоир, партия солдати Демьян Беднийнинг жўшқин, ўткир, серзавқ, аммо содда тилда ёзилган асарларини севиб ўқимоқдалар.

Адҳам Акбаровнинг «Демьян Бедний — партия солдати» номли китобчасида шоирнинг ижодий фаолияти ва ҳаёт йўли ҳикоя қилинади.

«ГЕНЕРАЛ ФАЙЗУЛЛА НОРХЎЖАЕВ»

Улуғ Ватан уруши йилларида ўзбек фарзандлари орасида ҳам кўплаб ҳарбий кадрлар — офицерлар, генераллар етишиб чиқди. Улар мисли кўрилмаган жанглар, операциялар ташкил қилишда ҳарбий талантларини такомиллаштирдилар, даҳшатли жанг оловларида тобландилар.

Ёзувчи Адҳам Раҳматнинг «Генерал Файзулла Норхўжаев» номли китобчаси Улуғ Ватан уруши фронтларида шуҳрат қозонган генерал-майор Файзулла Норхўжаевнинг ҳаёт йўли ва жанговар фаолиятига бағишланган.

«ЎЗБЕКИСТОНДА СОВЕТ ҲОКИМИЯТИНИ ЎРНАТИШ ВА МУСТАҲКАМЛАШ УЧУН КУРАШДА»

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллик юбилейи яқиндагина тантанали вазиятда нишонланди. **Абдуғани Набиевнинг «Ўзбекистонда Совет ҳокимиятини ўрнатиш ва мустаҳкамлаш учун курашда»** китобчасини ўқисангиз республикамизнинг вужудга келиши тарихи ва Ўзбекистон Коммунистик партиясининг ташкилий жиҳатдан шаклланиши, Ўрта Осиёда миллий давлат чегараланиши ўтказишга доир тарихий воқеалар билан танишасиз.

«ЧОРВАЧИЛИКНИ ИНТЕНСИВЛАШ»

КПСС Программасида чорвачиликни жадал ривожлантириш вазифаси қўйилган. Чорвачилик маҳсулотлари миқдори: гўшт етиштириш бўйича 10 йилда уч баравар, 20 йилда эса қарийб тўрт баравар, сут етиштириш бўйича 10 йилда икки баравардан зиёдроқ, 20 йилда эса қарийб уч баравар ўсиши мўлжалланади. Бу вазифа чорва моллар ва паррандалар сонини кўпайтириш, уларнинг зотини яхшилаш ҳамда маҳсулдорлигини ошириш, маккажўхори, қанд лавлаги, хашаки дуккакли экинлар ҳисобига мустаҳкам ем-хашак базаси яратиш асосида таъминланади.

Сўнгги йилларда Хоразм областининг колхозлари жамоат чорвачилигини ривожлантиришда катта ютуқларга эришдилар. **С. Каримовнинг «Чорвачиликни интенсивлаш»** номли китобчасида чорвачилик маҳсулотларини кўпайтириш ва унинг таннархини камайтириш масалалари Хоразм область колхозлари мисолида таҳлил қилинади ва бу соҳадаги катта имконият ҳамда резервлар кўрсатиб берилади.

«ҲАЁТ ХИМИЯСИ»

Медицина фанлари доктори, профессор **Д. Соҳибоевнинг «Ҳаёт химияси»** номли китобида ҳаётнинг туб белгиси бўлган моддалар алмашинуви, шунингдек кишилар организмидаги мавжуд химиявий реакциялар ва уларнинг катализаторлари ҳақида умумий маълумотлар билан танишиш мумкин.

«АТМОСФЕРАДАГИ ФАЛОКАТЛИ ҲОДИСАЛАР»

География фанлари кандидатлари **А. Хисомов ва М. Қориевларнинг «Атмосферадаги фалокатли ҳодисалар»** номли китобчасида табиат ҳодисаларининг бир қисми — атмосферада бўладиган фалокатли ва қизиқарли ҳодисалар тўғрисида қисқача баён қилинган.

Шунингдек, **С. Львовнинг «Катта саёҳат»**, санъатшунослик фанлари кандидати **Абдулхай Умаровнинг «Рассом ва ҳаёт»**, **Л. Ивановнинг «Ишқ бошқа, ҳавас бошқа...»**, физика-математика фанлари кандидати **Р. Бекжоновнинг «Энергия қаҳатчилиги бўладими?»**, техника фанлари кандидати, доцент **Ш. Марасуловнинг «Пахтадан энг чиройли газлама олиш»** номли брошюралари ҳам хилма-хил ва қизиқарлидир.

Ҳ. ЮНУСОВ.

ХИЗМАТИНГИЗГА ТАЙЁРМИЗ

Шаҳримизда аҳоли учун кийим-кечак тикадиган модалар ательеси кўп. Лекин биз ишлаётган тўқувчилик цехида бажарилаётган ишлар аҳоли учун мутлақо янгилик. Биз модалар ательесида бўлгани сингари кийим-кечак эмас, балки эркак ва аёллар учун жунли тўр кўйлак тайёрлаб берамиз.

Цехимиз ташкил этилганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Шу ўтган қисқа вақт ичида биз аҳолидан 844 дона жикет ва 2180 дона тўр кўйлак учун буюртма қабул қилиб, уни юқори сифатли бажарилишига эришдик.

Шунингдек биз аҳолидан қабул қилиб олинган трикотаж буюмларни ремонт қилишни ҳам ўзлаштирдик. Аҳолига хизмат кўрсатишни янада яхшилаш мақсадида шаҳарда 26 та қабул пункти очилган. Бизнинг кичик ва аҳил коллективимиз меҳнаткашларга янги йилда янгича хизмат кўрсатишни мақсад қилиб беш хил рангда эркак ва аёллар учун гулли жикет ва тўр кўйлаклар тикишни ўзлаштирди. Янги, 1965 йилнинг дастлабки ойидан бошлаб бундай кўйлак ва жикетлар учун буюртмалар қабул қиламиз.

Шуниси қувончлики, коллективимизнинг ҳар бир аъзоси маҳсулот сифати учун астойдил қайғуради. Шунинг учун ҳам биз контроль мастерсиз ишламоқдамиз.

Цехимизда меҳнат қилаётган Р. Белезнюк, М. Смикова каби мутахассислар ишлаб чиқариш топшириқларини бажарибгина қолмай, жикетларнинг янги модаларини топишда ҳам ижодий ташаббус кўрсатмоқдалар.

Коллективимиз 1965 йилда аҳолига янада яхшироқ хизмат кўрсатиш мақсадида бир неча тадбирларни амалга оширмоқда. Бу соҳада биз шаҳар маиший хизмат кўрсатиш бошқармаси раҳбарларидан ишлаб чиқаришни механизациялаш ва автоматлаштиришда яқиндан ёрдам беришларини сўраймиз.

Р. ПОПОВА,

«Новинка» модалар ательесига қарашли тўқувчилик цехининг ишчиси.

БИЛАСИЗМИ?

● Урта Осиё суғориладиган деҳқончиликнинг энг қадимий районларидан бири. СССРдаги суғориладиган ерларнинг деярлик ярмиси Урта Осиёда. Яқин келгусида Сирдарё ва Амударё сувлари билан Мирзачўлда 800—850 минг гектар, Узбекистоннинг ғарби-жанубида 1 миллион 200 минг гектар, Қорақум канали зонасида 600 минг гектар, Амударё этакларида 900 минг гектарга яқин ер суғориладиган бўлади. Янги суғориладиган ерлар қўшимча равишда яна 9,5 миллион тонна пахта етиштиришга имкон беради.

● Қуёш коинотга жуда кўп ва беҳисоб энергия тарқатиб туради. Қуёш энергиясининг олти миллиарддан бир қисмигина ер юзасига етиб келади. Лекин Қуёшдан етиб келган шу энергиянинг ўзи ҳам ниҳоят даражада кўп. Бу энергия ҳозир бутун инсоният истеъмол қилаётган энергия миқдоридан юз минг баравар ортиқлик қилади. Қуёш энергияси яна қанча вақтга етади? Қилинган ҳисоблар Қуёш энергияси Ерни яқин юз миллиард йилгача тўла таъминлаб туради.

● Ғарбий Германиянинг Рур областида саноат шу қадар кўпки, саноат корхоналари бунчалик зич жойлашган район жаҳонда кам топилади. Қилинган ҳисобларга қараганда, Рурдаги ўн битта энг катта саноат марказларидан ҳар бирига ҳар йили корхоналардан чиққан 24 минг тонна тўзон ёғилар экан.

● Буюк олим Эйнштейн вазнсизлик шароитида шам ёниб туриши мумкинми, деган саволга ёнмайди, деб жавоб берган эди. Яқинда Швейцария физиги К. Клазиус Цюрихдаги лаборатория шароитида Эйнштейннинг шу тахмини қанчалик тўғри эканлигини текшириб кўрди. Шу нарса маълум бўлдики, вазнсизлик ҳолатида шамнинг алангаси ўчмасдан, балки ўз қиёфасини ўзгартирар экан: шам алангаси шар шаклида ёнар ва кўк тусга айланар экан, бу эса ёруғлик кучини камайтириб юборади.

● Японияда болалар ҳам ўнг қўл билан, ҳам чап қўл билан ёзишга ўргатилади. Шу жиҳатдан Япония дунёда бирдан-бир мамлакатдир. (ТАСС).

Охунбобоев номидаги шаҳар маданият уйида ташкил этилган Халқ театри бир неча йиллардан бери муваффақиятли иш олиб боряпти. Бу ёш ижодий коллектив янги йилни янги туҳфа — ёш автор М. Комилжоновнинг коммунистик меҳнат бригадалари ҳаётидан олиб ёзган «Сенга ишонамиз» номли асарини саҳналаштириш билан кутиб олди. Суратда: шу асарда иштирок этган ҳаваскор артистлардан М. Тўрабеков, Г. Толипова, Т. Икромов, С. Аҳмедов, М. Маҳмудова ҳамда М. Ғанибоевлар ўзаро ижодий суҳбатда.

В. Сироткин ва И. Глауберзон фотоси.

Каникулингиз кўнгилли ўтсин

Ҳар йилдагидек бу сафар ҳам пионер ва ўқувчиларнинг каникул кунлари қизиқарли, қувноқ ўтмоқда. Шаҳарнинг барча майдонларидаги катта арчалар атрофи гавжум. Пойтахтимизнинг барча маданият саройлари, мактаблари, кинотеатрларида янги йил арчалари безатилган. Ана шу арча атрофида дам олиш кечалари, эрталиклар, баллар, адабий кечалар ўтказиляпти.

Каникул кунларида қаерга борсам экан, деб ўйланиб қоласиз. Чунки ҳамма ерда ҳам кўнгилли ҳордиқ чиқаришингиз мумкин.

Шаҳримизда энг катта арча сув спорти саройига ўрнатилган. Бу ерда арча ҳавзанинг қоқ ўртасида сув устида қалқиб турипти. Байрамда 20 мингдан ортиқ кичкинтойлар қатнашади. Спортчилар болалар учун турли хил томошалар кўрсатишади. Қорбобо эса сув остидан чиқиб болаларни янги йил билан табриклайди. Сўнгра эса совғалар улашади.

Каникул кунларида етук санъаткорлар ўқувчилар ҳузурига меҳмон бўлиб келишади, концертлар, постановкалардан парчалар кўрсатишади.

Шаҳримиздаги барча кинотеатрларда томошабинларнинг кўнгилли дам олишлари учун ҳамма шароитлар яратилган. Ўн кун давомида бир қатор кинотеатрларда пионер ва ўқувчилар учун алоҳида сеанслар ташкил этиб кинофильмлар кўрсатишмоқда. Ўқувчилар «Ёш гвардия», «Ватан», Навоий номли, «Искра», «Комсомол 30 йиллиги», «Спутник» ва бошқа кинотеатрларда «Тошгул», «Трясогузка армияси», «Бекор кетган вақт ҳақида эртак», «Нильснинг ёввойи ғозлар билан ажойиб саёҳатлари» ва бошқа фильмларни мароқ билан томоша қилишмоқда. «Спутник» кинотеатрида эса октябрятлар учун эрталиклар ўтказиляпти.

Каникул кунларида пойтахтимиз театрлари, давлат цирки ҳам одатдагидек гавжум бўлади. Тошкент Давлат циркида қардош Литва цирки артистлари янги программада томошалар кўрсатаётир. Республика қўғирчоқ театри эса мактабгача ёшдагилар ва ўқувчилар учун янги постановкалар намойиш қилаётир.

А. Навоий номли, Муқимий номли ва Ҳамза номли театрлар ҳам ўқувчилар учун кундуз кунлари томошалар кўрсатмоқда.

Ленин, Киров, Куйбишев, Чилонзор район маданият уйларида ёшларнинг катта бали бўлади.

М. ЗАРИПОВ.

ҲАМИША БАҲОР

Тупидан янгигина узилган loларанг помидорлар, қувроқ бодринглар, боғ-боғ барра кўкпиёз, хушбўй укроп ва бошқа турли хил сабзавот ҳамда кўкатлар дастурхонга қандай ярашади. Унга қанчалик сўлим файз киритади.

Бизнинг теплицамиз ишчилари ҳар мавсумда элимизнинг дастурхонига ўзларининг камтарин меҳнатлари мевасини қўйиш, меҳнаткашлар кўнглини беҳад хушнуд қилиш учун астойдил курашиб келишади. Бу йил ҳам ана шу соҳада дурустгина ишлар қилиняпти. Ҳозирги кунда теплицамизда бўлган киши секцияларни айланаркан, ўзини ёз қучоғига кириб қолгандай ҳис қилади. Ташқарида қиш. Борлиқни қалин қор кўрпаси қоплаб ётибди. Ичкарида эса айни ёз фасли, пишиқчилик. Лимон, помидор, бодринг туплари шиғил-шиғил ҳосилдан безанган.

Бу йилги мавсумга ҳар қачонгидан кўра пухта ҳозирлик кўрдик. Шу туфайли теплицада ўстирилаётган сабзавот ва кўкатлар ҳосили эрта етилди. Шу кунда учта секциядаги помидорларнинг ҳаммаси ғарқ пишди. Мўл ҳосил пешма-пеш териб олинмоқда. Кунора шаҳарликларга 350—400 килограмм помидор ва бодринг ҳосили жўнатиляпти. Лимон ҳосили ҳам териб олинмоқда.

Теплицанинг ўртоқ Зайнуддин Фахриддинов бошчилик қилаётган гулчилик бўлими ходимлари шижоат кўрсатиб меҳнат қилишаяпти. Улар 12 минг хилда манзарали гуллар ўстиришаяпти. Бу гуллар шаҳарликлар хонадонига чирой бахш этади. Гулчилар парваришлаётган Хитой Халқ Республикасидан келтирилган тропик олча, Япониядан келтирилган «Хсакуми» номли хурмо дарахтлари бу йил ҳосилга кирди.

Резаворчи ва гулчиларимиз қиш мавсуми ичи аҳолига жами 10 тонна помидор, икки секциядаги бодрингдан ҳам кўплаб ҳосил ва бошқа кўкатлар етказиб бериш учун курашмоқдалар.

К. ОЙХУЖАЕВ,

Калинин районидаги Ленин номли колхознинг парниқ хўжалиги бригадири.

Суратда: Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, уста соҳибкор **Ризамат ота Мусамуҳамедов** ва моҳир гулчи **Зайнуддин Фахриддинов** ўртоқлар колхоз теплицасида етиштирилаётган лимон ҳосилини кўздан кечирмоқдалар.

А. Абалян фотоси.

ШИНГИЛ ХАБАРЛАР

ҚУТУБХОНА КЕНГАЙМОҚДА

Калинин районидаги «Қорасув» совхози 1-бўлимининг кутубхонаси кейинги йилларда китобхонларга яхши хизмат кўрсатмоқда. Кутубхонанинг китоб фонди эса кундан-кунга бойимоқда. Янги йил арафаларида қўшимча равишда яна 500 сўмлик турли хил адабиётлар сотиб олинди. Ҳозир бу ерда 3000 дан зиёд китоб бор.

И. УРИНБОЕВ.

МАРОҚЛИ УЧРАШУВ

Тошкент Давлат педагогика институтида ташкил этилган «Ёш қаламкашлар» тўгарагига 30 дан ортиқ ҳаваскор тўпланган. Тўгаракка шоир Ўткир Рашид раҳбарлик қиляпти. Ёш қаламкашлардан Р. Толипов, Ҳ. Холдоров, Э. Қосимов, Д. Алиеваларнинг номи матбуотда тез-тез кўриниб турибди.

Тўгарак аъзолари тез-тез шеърхонлик кечалари ўтказишади, ёзувчи ва шоирлар билан учрашиб туришади. Ёш қаламкашлар яқинда болалар шоири Қ. Муҳаммадий билан учрашдилар. Шоир «Ёшлар ижодида болалар темаси» деган мавзуда гапириб, ҳаваскорларга қимматли маслаҳатлар берди.

У. САИДОВ.

КОЛХОЗ ФУТБОЛИНИНГ ГРОССМЕЙСТЕРЛАРИ

„ПОЛИТОТДЕЛ“ КОЛХОЗИ КОМАНДАСИ ЮҚОРИ ЛИГАДА

Мамлакатимизда Тошкент область «Политотдел» колхозчиларининг муваффақиятлари ҳақида эшитмаган одам бўлмаса керак. Бу хўжалик аъзолари меҳнат қилишни ҳам, маданий дам олишни ҳам ўрнига қўйишади. Колхозда бўлсангиз ўзингизни худди шаҳарда юргандек ҳис этасиз. Маданият уйи, касалхона, мактаб, болалар боғчалари, магазинлар, медицина шаҳарчаси — ҳаммаси колхозчиларнинг турмуши фаровонлигини кўрсатиб турибди.

Колхоз марказида катта шаҳарларникидан қолишмайдиган стадион жойлашган. Стадионни қуриш осон бўлмади. Бундан ўн йил муқаддам жамоатчилик асосида бошланган қурилишга колхоз партия ташкилоти бошчилик қилди.

Колхозчилар 1954 йилнинг баҳор кунларини сира унутмайдилар. Шу куни стадионда биринчи учрашув бўлди. Ўша куни колхоз футбол командаси расмий равишда ташкил топди. Область биринчилигида қатнашган колхоз футболчилари дастлабки учрашувларданоқ катта тажриба орттирган коллективларга муносиб рақиб бўлаолдилар.

Кейинроқ республика биринчилигида ҳам улар бошқа командаларга қараганда устун эканликларини кўрсатдилар. 1962 йилдан бошлаб эса «Политотдел» командаси Совет Иттифоқи биринчилиги учун «Б» класси мастерлари сафида беллаша бошлади. Колхоз футболчилари учун айниқса, 1964 олимпиада йили муваффақиятли бўлди. РСФСР 5-зонасида қатнашган «Политотдел» иттифоқчи республикалар командалари ўртасида энг яхши натижага эришиб финал группада қатнашиш ҳуқуқига эга бўлди. Клайпеда шаҳрида ўтказилган финал учрашувларда ҳам колхоз футболчилари маҳорат ва ҳамжиҳатлик кўрсатдилар.

1965 йилда «Политотдел» футболчилари «А» класси иккинчи лигасида қатнашадилар. Бу хушхабар мамлакатимизнинг барча қишлоқ футбол ишқибозларини қувонтиради. Чунки Совет Иттифоқининг энг кучли футбол коллективлари ўртасида ниҳоят колхоз командаси ҳам пайдо бўлди. Бу совет футболидаги янги қадамдир.

«Политотдел» командасида ёш футболчилар жуда кўп. Анатолий Пак, Анатолий Рем, Савелий Хон, Евгений Пак ва бошқа футболчилар шу колхозда тарбия топишган. Бу ердаги мастерлар командаси ҳузурида ташкил этилган футбол мактабида ҳозир юздан ортиқ болалар таълим оляпти. Командага ўринбосарлар шунда етишиб чиқаяпти. Колхоз командасини юқори поғонага олиб чиқишда тренер Добин Шегайнинг хизматлари катта. У физкультура институтини битиргач, жонажон қишлоғига қайтди.

Колхозда бошқа спорт турлари ҳам унутиб қўйилгани йўқ. Колхоз оғир атлетикачилари, эркин ва классик курашчилари, теннисчилари, велоспортчилари ва енгил атлетикачилари республика миқёсида маълум. Бу турлар бўйича секциялар мунтазам ишлаб турибди.

Колхозда спорт бундай оммавийлашиб кетганлигининг боиси колхоз партия ташкилоти ва правлениеси бу муҳим соҳага катта ғамхўрлик қилаётганидадир.

Янги йилда «Политотдел» спортчиларига янгидан-янги муваффақиятлар тилаймиз.

А. УМАРОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

5 ЯНВАРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 12.00 — Каникул кунларида **Янги йил саёҳати,** 12.15 — А. Гайдар. **Иссиқ тош** (телеинсценировка).

Рус тилида: 12.30 — **Ўлик малика ва етти баҳодир ҳақида эртак** (мультфильм), 12.55 — Б. Полевой. **Чин инсон қиссаси** (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 18.00 — **Ўқитувчим** (мактаб ўқувчилари учун), 18.35 — **Ҳамза Умаров** (киноартист), 19.20 — **Диний хурофотлар ҳақида,** 19.40 — **Хореография ҳақида,** 20.10 — **Телевизион янгиликлар.**

20.30 — **Эшиттиришлар программаси.**

Рус тилида: 20.35 — **Телевизион янгиликлар,** 20.55 — **Хирург портрети** (илмий-оммабоп фильм), 21.20 — **Бутуниттифоқ оқсоқоли** (ҳужжатли фильм), 22.00 — **Севадими-йўқми?** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.10 — **Стёпа тоғани ким танимайди?** (болалар учун), 18.35 — **Тошкент янгиликлари,** 18.45 — **Учинчиси ортиқча** (телепостановка), 19.15 — **Очиқ дунё** (ҳужжатли фильм), 19,35— **Ёзувчилар гурунги** (Ленинград телестудияси эшиттириши).

Ўзбек тилида: 20.35 — **Тинч кунлар қаҳрамонлари** (махсус приставка орқали икки тилда), 20.55 — **Тошкент янгиликлари,** 21.05 — **Унутилмас баҳор** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 5/I да кундуз **Севилья сартароши,** кечқурун **Оққуш кўли,** 6/I да кундуз **Куба қизи,** кечқурун **Жизель.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 5/I да кундуз ва кечқурун **Биринчи муҳаббат,** 6/I да кундуз **Хатарли йўл,** кечқурун **Сарвқомат дилбарим.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 5/I да кечқурун **Алпомиш,** 6/I да кундуз **Ёшликда берган кўнгил,** кечқурун янги спектакль **Малиновкада тўй.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— РСФСРда хизмат кўрсатган артист **Юрий Дуров** ва **Литва цирки «Вильнюс» артистлари** иштирокида **«Циркда арча».** Томошалар кундуз соат 12, 3 ва кеч 8 да бошланади.

КИНО

Денгиз мушуги — «ВАТАН», «ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Генерал ва дасторгул — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Бекор кетган вақт ҳақида эртак — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10-20 минутда).

Ер фарзанди (ўзбек тилида кундуз соат 3 яримда). **Давлат жиноятчиси** (кундуз ва кечқурун) — НАВОИЙ номли.

Шчорс — «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10 да).

Янко — «СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кундуз 1, 3 ва 5 да).

Сирли орол — «МОСКВА» (эрталаб соат 10 да).

Тош гул — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб 10 да).

Шпессарт саройидаги саргузашт — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

1965 йил 5 январь кундуз соат 3 да, Тошкент халқ хўжалиги институти ҳузуридаги бирлашган илмий совет мажлисида (Олмазор кўчаси, 183-уй).

Л. Шнайдерман — иқтисод фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Колхоз ва совхозларнинг раҳбар ходимлари ва мутахассисларига меҳнат ҳақи тўлаш» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация билан институт кутубхонасида танишиш мумкин.

«УЗГИПРОТЯЖПРОМ» ЛОЙИҲАЛАШ ИНСТИТУТИГА

саноат иншоотларини ва саноат узелларининг генерал планларини лойиҳалашга доир **архитекторлар,** шунингдек **қурувчи инженерлар**

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Пушкин кўчаси, 88-уйда кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин.

Тошкент шаҳар Куйбишев район молия бўлими ва Госстрах коллективлари район молия бўлимининг мудири К. И. Орифжоновга отаси

ИКРОМ ОРИФЖОНОВНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан таъзия билдиради.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

ТАССНИНГ ЧЕТ ЭЛ МУХБИРЛАРИ ЮБОРГАН ХАБАРЛАР

РУМИНИЯ

Янги йилнинг биринчи соатлариданоқ Руминиянинг кўп корхоналарида план топшириқларини ошириб бажариш учун кураш бошланиб кетди. Дастлабки икки кун ичида Решица металлургия комбинатида пландан ташқари 100 тонна пўлат ва 130 тонна чўян эритиб берилди. Фэгэраш комбинатининг химиклари янги йилнинг биринчи кунидаёқ пландан ташқари бир тоннага яқин фенол ишлаб чиқардилар. Мамлакатнинг бошқа бир қанча корхоналаридан ҳам шунга ўхшаш хабарлар келмоқда.

ХИТОЙ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ

Халқ вакиллари учинчи чақириқ Умум Хитой мажлиси биринчи сессиясининг якшанба куни бўлган мажлисида Лю Шао-ци Хитой Халқ Республикасининг раиси қилиб сайланди. Сун Цин-лин ва Дун Би-у Хитой Халқ Республикаси раисининг ўринбосарлари қилиниб сайландилар. Чжоу Дэ Халқ вакиллари Умум Хитой мажлиси доимий комитетининг раиси қилиниб сайланди. Раис Лю Шао-цининг тавсиясига биноан Чжоу Энь-лай Хитой Халқ Республикаси Давлат кенгашининг бош министри қилиб тайинланди.

ИСПАНИЯ

Мадриддаги Каррабанчель турмасининг маҳбусларидан саккиз киши, шу жумладан Испания Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси Сандоваль Морис ва шоир Карлос Альварес Крус «Интернационал» қўшиғини айтганликлари учун карцерга қамаб қўйилганларидан кейин 25 декабрда очлик эълон қилган эдилар. Бу сиёсий маҳбусларни карцердан чиқариш ваъда қилинганидан кейин улар очликни тўхтатдилар.

КАМЕРУН

СССР Бутуниттифоқ савдо палатасининг делегацияси якшанба куни Яундега келди. Делегация ҳар иккала мамлакат савдосини янада кенгайтириш тўғрисида Камеруннинг савдо-саноат доиралари билан музокаралар олиб боради.

СУРИЯ

Сурия президентлик кенгаши тўқимачилик фабрикалари, қанд заводлари, нефть корхоналарига хўжайинлик қилаётган 107 та компанияни национализация қилиш тўғрисида якшанба куни бир қанча декретлар чиқарди. Декретларга мувофиқ, мазкур компаниялар мулкининг 90 процентини давлатники ва 10 процентини шу компаниялар собиқ эгаларининики бўлиб қолади.

ЭРОН

Ардабил (Шимолий Эрон) шаҳри атрофидаги қишлоқларда қизамиқ кўпайиб кетганлиги натижасида 1.500 киши ўлди.

ИНДОНЕЗИЯ

Шу кунларда Индонезия ўз ҳаётидаги катта воқеани нишонламоқда: 1965 йилнинг бошига келиб мамлакатда аҳолининг саводсизлиги асосан тугатилди. Бу ҳақда президент Сукарно Жакартада бўлган оммавий митингда эълон қилди. Бундан 19 йил муқаддам Индонезия мустақил ривожланиш йўлига чиқиб олган вақтда мамлакатдаги аҳолининг қарийб 94 проценти саводсиз эди. Мустамлакачилар 350 йил ҳукмронлик қилганликлари натижасида мамлакатга манa шундай оғир мерос қолдирган эдилар. Мустақиллик йиллари давомида республикада жуда кўп мактаблар ва олий ўқув юртлари очилди. Ҳозир мамлакатда 30 га яқин университет ва юзлаб коллеж бор, буларда минглаб ёш индонезлар ўқимоқда.

ФИЛИППИН

Мамлакатнинг энг кекса касаба союз раҳбари С. Сид «Манила кроникл» газетасидаги мақоласида филиппин ишчилари 1964 йилда тирикчилик ўтказиш масаласида тағин ҳам кўпроқ қийинчиликка дуч келдилар, деб ёзади. С. Сид мамлакатда нархлар ошиб бораётганлигини ва умуман қимматчилик кучайиб бораётганлигини қайд қилади. Одамларни иш билан тўла таъминлаш масаласининг ҳал қилиниши яна орқага сурилди. Мамлакатда ишчилар кўплаб ишдан бўшатилмоқда ва хизматчилар вақти-вақти билан қисқартирилмоқда. Иш ҳақи минимумини оширишни кўзда тутган қонун лойиҳаси қабул қилинмай қолди.

ДОРИ-ДАРМОНЛАР АРЗОНЛАШДИ

1965 йилнинг 1 январидан СССРда бирмунча кўп сотиб олинадиган дори-дармонларнинг баҳоси анча арзонлашди. АПН мухбирининг илтимосига кўра СССР Соғлиқни сақлаш министрлиги химия-фармацевтика препаратлари ва антибиотиклар Бош Бошқармасининг бошлиғи Александр Натрадзе бу воқеани шарҳлаб беради.

— Совет Иттифоқининг 200 дан ортиқ корхонаси 1600 хилдан кўпроқ дори-дармонлар ишлаб чиқаради. Улар орасида жаҳонга машҳур энг муҳим антибиотиклар, витаминлар, гормонал препаратлар ва бошқа кўпгина дори-дармонлар бор. 1964 йил 2 миллиардга яқин ҳар хил тайёр дорилар ва шунча миқдорда ампуладаги дори-дармонлар ишлаб чиқарилди. Бу аввалги йилдагидан 18 процент кўп демакдир.

Дори-дармонлар нархларининг арзонлашишидан Совет Иттифоқи аҳолиси 40 миллион сўм фойда кўради. Стационарларда, кексалик ва инвалидлар уйларида бўлган беморларга бепул бериладиган дори-дармонларга давлат маблағлари сарфи кўпаяди. Сил касали билан оғриб амбулатория шароитида даволанаётган барча беморлар дори-дармонларни бепул оладилар. Ана шу мақсадлар учун ажратиладиган маблағ икки баравардан зиёд кўпайтирилди.

Баъзи руҳий-асаб касалликлари, масалан, шизофрения ёки эпилепсия узоқ вақт даволашни талаб қилади. Ана шундай касаллик билан оғриганлар ҳам дори-дармонларни, улар касалхонадами, диспансердами ёки уйда даволанаётганлигидан қатъий назар, бепул оладилар.

Касалхоналарнинг хирургия бўлимларида дори-дармонлар сарфлаш деярлик уч баравар ортади. Бу ҳол наркознинг ҳозирги замон турларини янада кенг қўлланиш, операциягача ва ундан кейин гормонал терапиядан кўпроқ фойдаланиш имконини беради.

Совет дори-дармонлари чет элларда кўплаб талаб қилинади. Ҳозир Совет Иттифоқи 500 хилдан ортиқ дори-дармонларни жаҳоннинг 50 мамлакатига чиқармоқда. 1958 йилдан 1964 йилгача дори-дармонлар экспорти бир ярим баравар ўсди. (АПН).

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома, горкома КП Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор —29004, Редактор ўринбосари—25885. Масъул секретарь — 34808. Идеология, адабиёт ва санъат бўлимлари —31936. Партия турмуши бўлими —26232. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари —29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими —28761. Ахборот ва спорт бўлими —33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими —34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор —30249 дан 30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 03605. Индекс 64695. Нашр. №-В 1669.